

ZPRAVODAJ
GLADIRIS

128
ŘÍJEN 2009

INTRODUKCE 2009: PEETERS ENTERPRISES, CANADA

ANNIE BENJAMIN BIG BOSS BOLD HEART CATHARINA

CROWD PLEASER ETIKETA EYE OPENER FIRE POKER FRAGRANT FORTUNE HEAVENLY GOLD

CHATSWORTH JUNG BEAUT JUNGLE KING LAVENDER ICE REGAL ROSE

ROYAL TOUCH SECRET LADY SMARTY PANTS SUNSET DREAM SUZANNE TSOLUM

2009 PLEASANT VALLEY GLADS & DAHLIAS, USA :

FIESTA AMERICANA CHEER'S MERCY ME VANILLA WAX YELLOW CHARM

HOLY MOLY MISS MIDAS PURE POETRY SASSY STATELY LADY

ABSOLUTE

ALLURING

BEHOLD

BELIEVE

OCEAN RAIN

BLAZING ARROW

FLOWER GIRL

GRAND GIRL

ON LINE

TAHOE

LILABETH

MORNING PRINCESS

RED RIVER

RUSTINE

SHEYENNE

ZPRAVODAJ GLADIRIS č. 128

Ročník XLI, říjen 2009

Pro potřebu svých členů vydává SZO ČZS Gladiris, specializovaná organizace pěstitelů mečíků, kosatců a denivek při Územní radě ČZS v Novém Jičíně. Neprodejně.

Řídí redakční rada ve složení:

Václav Heicl, E. Hyblerové 526, 149 00 Praha 4-Háje
Petr Mimránek, 763 01 Mysločovice 169
RNDr. Leonard Rýznar, Záhlinická 827, 768 24 Hulín
Ing. Zdeněk Krupka, Malotická 1646, 190 16 Praha 9
Ing. Dušan Slošiar, 373 02 Neznašov 16

internetová adresa:

vaclav.heicl@techlib.cz
mimranek@gladioland.eu
l.ryznar@tiscali.cz
krupka@kgardens.org
dusan.slosiar@tiscali.cz

*Obrazovou část připravil ing. Dušan Slošiar.
Za věcnou správnost příspěvků odpovídá autor.*

Obsah:

Úvodem	2
Zpráva předsedy organizace	2
Usnesení VČS Gladiris	5
Flora Olomouc 2009	6
Výstavy květin 2009 v Žirovnici	10
Zpráva o 39. speciální výstavě mečíků v Nemyčevsi	11
Mezinárodní výstava mečíků a jiřin v polském městě Rybniku	13
Výstavy kosatců v Lidicích a Lysé nad Labem	14
Výstava květin a bonsají Staňkov	14
Výstava květin v obci Jalubí	15
Introdukce 2009	16
Moje pestovanie gladiol v roku 2008	22
Liečenie virózných gladiol	26
Šlechtění květin v Litvě	27
Rozdělení kosatců	28

Foto na přední straně obálky: semenáč RNDr. Leonarda Rýznara č. 04-06-70 (Fiery Figure x Return Address).

Úvodem

Petr Mliránek

Po krásném a velmi dlouhém babím létě nám začal podzim. Postrašil hned velice chladným počasím a v některých částech republiky i nevídanou sněhovou nadílkou, jinde pak trvalými srážkami. Každý máme zahrádku jinde a počasí jiné. Počasí ovlivňuje velmi práci každého pěstitele a vlastně každého zemědělce, když přší stěžujeme si „už aby přestalo“ a když je pěkně, stále sledujeme rádio a internet, kdy už konečně přiletí nějaký ten mrak, aby alespoň trochu zalil naše květiny. S podzimem se stěhují myši do sklepů a obydlí, přiletí vrány, zase ty rýmy či chřipky, a mečíkář, který nemá včas opranou a namořenou úrodu v bedýnkách, bude na tom zřejmě psychicky velmi špatně.

Doufejme, že listopad vše napraví, aby se stihl vysadit česnek, tulipány i narcisy a mohli jsme v klidu zasednout ke kamnům, čistit a bilancovat.

Co říci k letošnímu roku 2009. Podle mne byl úspěšný po stránce výstav. Konaly se všechny hlavní tradiční výstavy, o kterých přinášíme reference. Také proběhlo mnoho krásných výstav na Slovensku a doufám, že budeme moci o nich referovat v následujícím zpravodaji. Nastaly také změny ve výboru organizace. Odstoupil předseda Václav Bajar, který nastoupil na předsednictví po ing. Prachařovi na jaře v roce 1996. Václav Bajar je zakládajícím členem organizace a od začátku vzniku organizace pracoval ve výboru ve funkci předsedy revizní komise. Má velkou zásluhu na tom, že pomohl překonat některé kritické roky, kdy organizace byla na kraji rozpadu. Jako další předal svou funkci pan Miroslav Novák z Olomouce, který též pracoval ve výboru Gladirisu velmi dlouho a to též skoro od počátku vzniku organizace, kdy jsme ještě fungovali jako zájmový klub mečíkářů při okresním ZS v Novém Jičíně. Mirek pracoval především jako organizátor mnoha výstav, které naše organizace v minulosti pořádala, přijímal nové členy, v 80. letech jsme měli členskou základnu dvakrát větší než nyní. Podílel se pravidelně na zajišťování kontaktu naší organizace s ústředím v Praze. Poděkování patří také panu ing. Merkovi, který za celého předsednictví Vaška Bajara pracoval velmi spolehlivě a pečlivě ve funkci předsedy revizní komise. Svým nenápadným vystupováním dovedl zklidnit mnohdy zbytečně vášnivé diskuse na schůzích výboru. Oficiální rozloučení s ukončením funkcí proběhlo při letní etapě Flora Olomouc, ale pan Bajar pro nemoc a pan Novák pro zaneprázdnění se nemohli zúčastnit. Patří jim náš velký dík za jejich dosavadní práci. O jejich vytrvalosti a dobrém vztahu k organizaci svědčí i to, že stále zůstávají členy výboru a jejich místa jsou k dispozici mladým pěstitelům.

Zpráva předsedy organizace

přednesená na VČS dne 21. února 2009

Vítám vás všechny co nejrdečněji na naší výroční členské schůzi jménem výboru specializované základní organizace Gladiris. Moje pozdravy patří i všem nepřítomným členům, kteří pro velkou vzdálenost nedorazili či jim zdraví již tak neslouží, jak tomu bylo ještě nedávno - před rokem byli zde mezi námi na VČS. Vítám rovněž v našem středu nové členy, jejichž jména byla uvedena ve Zpravodaji.

Dále vítám dlouholeté přátele - za Republikovou radu jejího předsedu MUDr. J. Kříže, dlouholetého čelného pěstitele, šlechtitele a organizátora výstav, za územní radu Nový Jičín v zastoupení jejího předsedy Zd. Baláše pana Stanislava Paláta. Vítám naše velmi agilní členy ze Slovenské republiky, kteří jsou i stálými dopisovateli našeho Zpravodaje. Vážení přátelé, děkuji vám. Srdečně zdravím též naše tradiční hosty z Polské republiky.

V hodnocení naší práce považuji za svou povinnost vrátit se ještě k výstavě konané v Novém Jičíně k výročí 40 let trvání Gladirisu. O její úspěch se kromě vystavených exponátů zasloužili především Stanislav Palát, který zajistil aranžmá a materiálové vybavení, Miroslav Novák, který provedl výběr a zajištění čestných cen a ing. Dušan Slošiar, který zhotovil překrásné diplomy a čestná uznání. Tehdy jsem vám doporučil pro oddychový čas, když jste tři, ať si zahrajete mariáš. Dosud nemám zprávu, kdo vyhrál. Touto výstavou byl v historii Gladirisu postaven třetí pomník. Prvním bylo jeho založení, druhým pak neopakovatelná výstava v Tatrovance. Jsem rád, že jsem byl v všech zúčastněn.

Následovala výstava Flora Olomouc, tentokrát připomínající výročí 50 let trvání Českého zahrádkářského svazu. Naše účast na této výstavě byla v krátké době druhým stěžejním bodem naší činnosti. Účast jsme brali jako naši morální povinnost navzdory nepříznivým klimatickým podmínkám v různých oblastech naší republiky, které omezily vystavování jednotlivých květů. Zvolené řešení – použití 5 a více květů ve váze – mělo u návštěvníků kladný ohlas, jak jsem mohl slyšet při pořadatelské službě. Květy, které nevydržely cestu, tak byly vhodně využity. Pochopitelně výstavní klas má své poslání a takové použití se někomu nezamlouvá. Mám za to, že na toto téma nastane v blízké době velká diskuse či polemika.

Rovněž ve Zpravodaji vítám zveřejnění velmi hodnotného odborného popisu práce na křížení voňavých kultivarů čelného člena redakční rady p. Václava Heicla. Dvacet sezón v tichosti křížil a hledal tu pravou vůni. Jen málo členů vědělo o jeho usilovné snaze vylepšit voňavé kultivary. Všichni mu přejeme brzký úspěch v této činnosti. Doufám, že najde mezi členy nějaké následovníky.

Uplynulý rok 2008 nám přinesl mnoho prvotřídních výstav, těžko bychom hledali chyby závažného rázu. Pokud byly drobné nedostatky, pak se vyskytly převážně v návalu více úkolů při jednání a instalování výstav. Nějaká chyba se téměř vždy vyskytne, nikdo není neomylný a každá ruka a noha ochotná pomoci je ceněna.

Ve Zpravodaji č. 127 bylo uveřejněno poděkování za finanční příspěvky na jeho vydávání, podrobněji o nich bude hovořit ve své zprávě náš pokladník. Pozorně ji vyslechněte a máte velmi dobrý námět do diskuse.

Dvě výstavy květin uspořádala v roce 2008 ZO ČZS Rapotín. Jistě nejenom mne, ale i řadu z vás, tato zpráva překvapila. Po čtyřech letech byly uskutečněny nové výstavy. Staří zkušeni harcovníci, spolu s dalšími obětavými spolupracovníky, je uskutečnili s velkým úspěchem. Taková zpráva vždy potěší. Přesto mají i smutek, že oprava kulturního domu je stále v nedohlednu. Vlastíku, vyříd' doma všem obětavcům náš srdečný dík.

Téměř deset stránek textu zaslali členové ze Slovenska, kde se konala řada výstav, na kterých bylo provedeno jak podrobné odborné hodnocení vystavených exponátů, tak i laické hodnocení anketními lístky z řad návštěvníků. Velmi málo se jich ankety zúčastnilo, něco podobného jako u nás.

Výstava mečíků a jirín v Jinošově zaplnila místní školu záplavou květů.

Navštívilo ji 450 dospělých a 540 dětí. Výstavní výbor tvořily ženy, to je unikátní případ. Paní Blažková, děkujeme za vaši zprávu a přejeme vše *nej* do dalších ročníků.

Výstava lilíí v Žirovnici proběhla 5.-8. srpna na tamějším zámku. Byly vystaveny i růže. Za 45 let pořádání výstav místními zahrádkáři jich bylo již konáno 99. Návštěvnost dosáhla neuvěřitelných 2500.

Flora Olomouc 2008 slavila mimořádné jubileum, 50 let od konání první česko-slovenské květinové výstavy. Stesky našich vystavovatelů z roku 2007 byly vyslyšeny a pro vystavovatele vše připraveno. Poděkování patří panu Charvátovi a ing. Kožešníkové. Byly pokřtěny tři nové odrůdy mečíků.

V Brodsku u Přerova zorganizoval p. Vladimír Pernica druhý ročník výstavy Květy na zámku. Prostory zámků poskytují nenapodobitelné krásy svých místností, sálů či chodeb pro konání výstav. Mile překvapili vystavovatelé p. Kabilka s mečíky a manželé Mikyskovi s jifinkami. Děkuji autorům pojednání o této výstavě, kde byly popsány i různé kultivary lilíí. Přejeme p. Vladimíru Pernicovi zdraví a mnoho dalších výstav.

Výstava v Nemyčevsi byla v pořadí již 38. Bylo vystaveno 518 odrůd mečíků, celkem 770 květů. To považuji za velmi solidní čísla. Paní Jampilková, věřím, že jména vystavovatelů jsou zárukou brzkého pozvednutí vaší výstavy na ještě vyšší úroveň.

Žerotínský zámek v Novém Jičíně rozkvetl celou paletou barev mečíků. Díky příznivému počasí narostly a nakvetly po dlouhé době vskutku výstavní klasy, které obdivovali jak laici, tak odborná veřejnost. Vystavené klasy předčily svou kvalitou řadu svých jmenovců na Floře 2008. V divácké anketě zvítězil Pelops (Václavík) před Jarní oblevou (Rýpar).

Výstavu v Letohradě zorganizoval populární pěstitel a osobnost Letohradu Miloš Dostál. Mnohým je znám jako pohotový diskutér na výroční členské schůzi a také návodem, jak je možno levně udělat výstavu. K vidění bylo 300 odrůd v celkovém počtu kolem 1000 květů. Byly pokřtěny semenáče Petra Mimránka Letohrad 700 let a Supí hora. Petrovi zůstal na památku nejkrásnější barevný plakát z mečíkové výstavy. Přejeme Milošovi zdraví a ať pokračuje ve vystavování.

Nyní budou následovat další důležité zprávy od pokladníka a revizní komise. Oběma věnujte pozornost. Až budete hlasovat, uvědomte si, že nejde o pouhé zvednutí ruky, ale o ochotu být nápomocni při plnění úkolů, které budou vyplývat z usnesení.

Rok 2008 rychle uplynul a již jsme téměř dva měsíce v novém roce 2009. V roce pro nás zahrádkáře velmi důležitého, protože je rokem volebním a budeme vybírat a volit nové zástupce do všech svazových orgánů, základních organizací, územních sdružení a Republikové rady. K volbám přistupujte zodpovědně. Jaké budeme mít funkcionáře, taková bude naše další činnost a také rozvoj našeho svazu.

Žijeme v nesnadné době, která na nás klade mnoho nároků. Někteří lidé prožívají pocit jako by se svět zbláznil a někam pádil kolem nich a přináší jim to pocit osamělosti a zbytečnosti. Jiní se cítí být sice uprostřed dění, ale za cenu toho, že jsou životem více vlečeni, než aby jej žili. Diáře a kalendáře jsou plné termínů a pracovních schůzek a vše se jen stěží stíhá. Nezbývá moc času, aby se člověk zamyslel proč vlastně ty věci dělá, komu a čemu to slouží. Skutečně je třeba občas se jen tak poohlédnout za sebe i kolem sebe, abychom neztratili směr, abychom

neopřestali vnímat, kolik je kolem nás krásy a dobra, abychom nezapomínali na věci a úkoly ze všech nejdůležitější, které se do diáře běžně nepišou.

Náš Zpravodaj vám chce obrázkem i slovem pomoci prožít následující rok „jako lidi“, zve vás každý den na malou chvíli přeladit a přivést k zamyšlení nad věcmi, které za to stojí. I obyčejné okamžiky našeho života v sobě totiž skrývají malá poslání. Chvilka zamyšlení nad obrázkem může posílit naši citlivost pro vnímání krásy a hloubky lidského života.

Děkuji Republikové radě v čele s MUDr. Křížem. Paní ing. Kožešníková, máte za sebou první rok aktivní odborné práce při zajišťování výstav, SZO Gladiris děkuje za spolupráci a těší se na další setkání s vámi. Rovněž děkuji Územní radě Nový Jičín s předsedou Zd. Balášem za nezištnou pomoc. Děkuji vedení zdejší integrované školy za pomoc při konání naší VČS.

Vážení členové přítomní i nepřítomní, přeji vám jménem svým i jménem výboru stálé přiměřené zdraví, osobní i rodinnou pohodu, krásné květy, šlechtitelům nové semenáčky úspěšně propagující SZO Gladiris nejen doma, ale hlavně ve světě, jak se dosud nadějně daří. Nezapomeňte na příspěvky do Zpravodaje, aby se úroveň udržela dle posledních čísel 124 - 127. Vzájemná pohoda ať vždy vládne v soužití v rodině i v našem Gladirisu. Vaše spokojenost je výboru odměnou za vykonanou práci. To vše a ještě něco navíc vám všem ze srdce přeje jménem výboru i svým jeho předseda

Václav Bajar

Usnesení VČS Gladiris

konané dne 21. 2. 2009 v Otrokovicích

Výroční členská schůze schvaluje:

1. Zprávu o činnosti za rok 2008 přednesenou předsedou Bajarem.
2. Zprávu pokladní o hospodaření za rok 2008 přednesenou pokladníkem Zagorou.
3. Zprávu revizní o činnosti a hospodaření za rok 2008 přednesenou Ing. Merkou, bere na vědomí a vyslovuje poděkování redakční radě za příkladnou práci při zpracování našeho Zpravodaje.
4. Průběh a platnost voleb nového výboru a revizní komise naší organizace.

Výroční členská schůze schvaluje:

1. Finanční rozpočet SZO na rok 2009.
2. Plán činnosti SZO na rok 2009.
3. Zajistit výběr zvýšených příspěvků dle usnesení VČS ze dne 1. 3. 2008.

Výroční členská schůze ukládá výboru SZO Gladiris:

1. Doplnit plán práce na rok 2009 na základě připomínek členů.
2. Projednat připomínky a diskusní příspěvky včas a bude-li to žádoucí dát na ně odpověď ve Zpravodaji.
3. Na územní radě v Novém Jičíně zajistit dotaci pro vydávání Zpravodaje.

Plán činnosti SZO Gladiris pro rok 2009:

1. Vydat 2 až 3 čísla Zpravodaje – odpovídá výbor organizace a redakční rada.
2. Uhradit členské příspěvky na ÚR v Novém Jičíně do 30. 6. 2009 – odpovídá pokladník.

3. Opětovně spolupracovat při konání výstav v regionech s co největší účastí členů a pěstitelů. Organizátoři těchto výstav ať nahlásí datum konání těchto výstav k možnému zveřejnění ve Zpravodaji. Žádáme také podat zprávu o průběhu, výsledku a hodnocení těchto výstav.

Flora Olomouc 2009

Petr Mimránek

Již padesát jedna let probíhá tato velká tradiční výstava květin v různých obměnách. Když řekneme „Flora Olomouc“, oslovíme každého, kdo má kladný vztah ke květinám.

V roce 1974 si naše specializovaná organizace troufla obsadit květy mečíků celý pavilon, sice pavilon menší než je áčko, ale celou akci připravil výstavní výbor vedený tehdejšími předsedy Jendou Pítrm. Hodnocení provedla komise vedená Josefem Heroudkem a RNDr. Rýznarem. Květy se hodnotily pomocí čerstvě přeložených bodových tabulek NAGC. Vrátime se ještě někdy k tomu, aby naše organizace byla schopna samostatně provozovat mečíkovou výstavu a ohodnotit mečíky dle odborně připravených kritérií? Toť otázka.

Na rozdíl od roku 1974 kdy zlato získala odrůda Sarsaparilla a stříbro exotická mutace z Jesteru se naprosto k nepoznání změnil sortiment pěstovaných odrůd k lepšímu po stránce barevné a tvarové pestrosti a též po stránce zdravotního stavu.

Flora Olomouc je pro naše členy jedinečnou příležitostí, jak se prezentovat velkému množství návštěvníků. Na výstavu mečíků přicházejí návštěvníci se zájmem o tuto květinu, kdežto na Floru přicházejí návštěvníci i s jiným zahrádkářským zaměřením. Nutno dodat, že ČZS je spoluorganizátor výstavy a členové naší SZO Gladiris se prezentují samostatně nebo po skupinách. Expozici ČZS měla letos na starosti paní Ing. Ivana Kožešníková.

Od organizátorů této květinové tradiční akce bylo znát, že chtějí překvapit něčím novým, neotřelým, co návštěvníky překvapí, aby tito neodcházeli s dojmem, že jde pouze o běžné květinové trhy. Srdcem výstavy je pavilon A, a přízně se otevřeně, že květinou, která zde hraje prim, je mečík. V pavilonu samozřejmě byly předvedeny jiřiny, růže, lilie, lekníny a též květiny pro balkony – pěstované v truhlících jako např. surfinie, begonie a stříbrné vodopády, ale pozornost návštěvníků zaujaly především mečíky. Přízemí pavilonu A působilo klidným a odpočinkovým dojmem. Toto bylo velkou změnou proti předešlým výstavám, čemuž odpovídal i název výstavy, „Romantická zahrada“.

Mečíky, lilie, růže a bazének s modrým leknínem a vodními rostlinami se nacházel pod ochozem a celá plocha pavilonu se zelenala trávníkem s kašnami a vodotrysky, chodníčky a lavičkami, kde se promenádovala děvčátka v růžových šatíčkách se slunečníky. Toto vše bylo dílem architektky Ing. Karla Robenka a květinová výzdoba tohoto prostoru byla dílem zahradníka Petra Lebiše. Fontánky příjemně zvlhčovaly ovzduší pavilonu, který nemá klimatizaci a venkovní vedro se nepříjemně projevilo na kvalitě květů. Nejvíce utrpěly růže, které musely být kompletně po druhém dnu vyměněny. Expozice mečíků, připravené do plného květu na otevření výstavy a hodnocení byly v sobotu zdecimované horkem.

Každá výstava s sebou nese radosti i malé zádrhele. Pro mne nastal první problém, když mě zřízenec u brány nechtěl vpustit do objektu, i když viděl, že mám auto naložené květy. Naštěstí mne zachránil Petr Lebiš, který mě zapůjčil kartičku s povolením vjezdu a hned mne čekalo další zklamání, též do pavilonu mne služba nechtěla vpustit, protože jsem ještě neměl platnou visačku. Nakonec jsem navrhl, aby tito pečliví pracovníci dostali pochvalu od ředitele výstaviště. V pavilonu již byla situace jiná, plno ochotných rukou mě pomohlo květy z auta přemístit k výstavním stolům. Vázy byly již naplněny vodou a mohlo se hned začít aranžovat. Též psaní jmenovek šlo jako na drátku.

Nemohu opomenout, že expozici mě pomohla aranžovat paní Ing. Slavíková. Co by energická žena s přirozeným vkusem dala život celé mé expozici, ale též aranžovala dalším vystavovatelům. Její pracovitost jsem však docenil až druhý den. Ráno před otevřením výstavy jsem společně s hodnotící komisí zjistil, že v noci byla připravena u vchodu na ochoz tabule pro vítězné exponáty. Zdálo se naprosto neřešitelné, tento prostor naaranžovat, ale paní Slavíková si věděla rady a vítězné exponáty aranžovala do váz pomocí celofánu, protože již nebylo nic jiného k dispozici. To vše půl hodiny před otevřením výstavy. Také další dny ráno před otevřením dolévala vodu a upravovala postupně všechny expozice.

Standa Palát navrhl přidat další kategorii, a to hodnocení jednotlivých váz. Zapisovatelem hodnotící komise byl Ing. Slošiar. Vybrat nejlepší expozici je vždy velký problém, protože nejsou stanoveny podmínky, zdali hodnotit podle velikosti expozice, podle kvality květů v expozici či podle pečlivosti jak jsou květy ve vázách upraveny. Nezávisle na hodnotící komisi jsem za nepečlivěji upravenou expozici považoval mečíky předsedy ČZS MUDr. Kříže. Také pestrost barev a spektrum odrůd měl široké, jen některé klasy mohly být delší. Za minus jsem považoval vysokou nakvetlost této expozice, ale protože musel být na výstavišti již o dva dny dříve, květy v pavilonu rychle nakvétaly a tak zákonitě nemohly vydržet po celou dobu výstavy.

Nejkvalitnější květy na výstavě jsem viděl, na rozdíl od minulých výstav, u pana Konička. Zvláště pak nové klony Jirky Václavíka, např. L 94-201 krémový s růžovým lemem, P 23-127 červený nahnědlý samet se zlatým lemem, M 22-516 zářivě červený se skvrnou na žlutém podkladu, pozornost si zasloužil též P 157-346, černý, hustě bíle šumrovaný, naprosto nevídaná kombinace. A též N 39-78 velkokvětý levandulový, čistého barevného odstínu.

Dále plno jeho kvalitních kříženců, např. 28/1-1-98/04 třibarevný, bílý se zeleným okem a ještě levandulovým lemem, něco podobného jsem ještě neviděl. A samozřejmě další exponáty v obsáhlé expozici. Druhou částí expozice pana Konička byly jiřiny, které jak vidět se staly Jardovým dalším koníčkem. Sestavení a naaranžování této expozice, která byla doplněna i liliemi, dalo jistě hodně práce.

Velmi pěknou expozici připravil i Ing. Slošiar, který vystavil své mečíky společně s květy Jiřího Petra. V expozici byly velmi kvalitní exponáty i semenáče připravené pro křtění. Zástupci Flory nakonec však přistoupili ke křtu již pojmenované odrůdy, dovezené z Průhonice a pojmenované již dříve Jiřím Václavíkem „Cuba Exotic“.

Expozice skupiny pěstitelů z Nového Jičína a pana Chlebiše byly menšího rozsahu, ale též v nich bylo na co se dívat. Moje expozice byla připravena jako obvykle tak, aby vydržela kvést v dobré kvalitě i v sobotu a neděli, tedy v den

hodnocení začínala teprve rozkvétat. Také jsem představil některé Václavíkovy semenáče, například vynikající tmavě fialový N63-4, některé vlastní novošlechtění a též některé americké a ruské novinky.

Zklamáním pro mne bylo, že u expozice dovezené z Průhonice nebyly cedulky a totéž se stalo u slovenské expozice. Zde bylo možné si prohlédnout nové semenáče Petra Lelka a dalších slovenských šlechtitelů. V průběhu výstavy bylo všemi vystavovateli konstatováno, že úroveň kvality květů zde v Olomouci proti výstavě v Žirovnici před týdnem byla nižší.

A nakonec bych své postřehy z této výstavy chtěl doplnit o jednu maličkost. Nebyly žádné námitky k vyhodnoceným exponátům. Na druhý den výstavy však zvadla část exponátů, Grand Champion (Lady Lucille) podobně jako i jiné vyhodnocené exponáty utrpěly vadnutím, ale vzchopil se Of Singular Beauty pana Chlebiše a v pátek a sobotu naprosto exceloval celé výstavě a dodatečně měl být oceněn cenou rezervního šampiona výstavy.

Hodnocení:

Grand Champion:	LADY LUCILLE	vystavovatel: Lubomír Rýpar
Velikost 100-200:	1. CURLING ATOL	vystavovatel: Jaroslav Koniček
	2. XIXI	vystavovatel: Jaroslav Koniček
	3. EUNICE ANN	vystavovatel: Petr Mimránek
Velikost 300:	1. STARÁ KRAJKA	vystavovatel: Jaroslav Koniček
	2. HURON KISSES	vystavovatel: Jaroslav Koniček
	3. RÁJ SRDCE	vystavovatel: Petr Mimránek
Velikost 400:	1. MAMMA MIA	vystavovatel: Jiří Petr
	2. OLYMPIA	vystavovatel: Lubomír Rýpar
	3. FLORENCE C.	vystavovatel: Jiří Petr
Velikost 500:	1. OF SINGULAR BEAUTY	vystavovatel: Josef Chlebiš
	2. FERNET CITRUS	vystavovatel: Petr Mimránek
	3. LÍSEK	vystavovatel: MUDr. Josef Kříž, Ing. Marie Slavíková
Novošlechtění:	1. L 94-201	vystavovatel: Jaroslav Koniček
	2. N37-78	vystavovatel: Jaroslav Koniček
	3. 6/3-2-93	vystavovatel: Jaroslav Koniček
Kytice nad 10 květů:	1. PETRA	vystavovatel: Petr Mimránek
	2. P-29-519	vystavovatel: Jaroslav Koniček
	3. EL DIVINO	vystavovatel: MUDr. Josef Kříž, Ing. Marie Slavíková
	4. ALEXANDRA	vystavovatel: Petr Mimránek
	5. N37-78	vystavovatel: Jaroslav Koniček
Hodnocení expozic:	1. Jaroslav Koniček	
	2. Petr Mimránek	
	3. Ing. Marie Slavíková, MUDr. Josef Kříž	

Hodnocení provedla komise z nevystavujících členů naší organizace Gladiris ve složení: Ing. Jaroslav Buksa, Ing. Štefan Merka a Stanislav Palát.

Hodnocená skupina „kytice nad deset květů“ byla zařazena do hodnocení dodatečně až z rozhodnutí výstavní komise.

Za první místo v každé velikostní kategorii byl předán vyhodnoceným vystavovatelům pohár, včetně velkého poháru za Grand Championa. Vystavovatelům, kteří získali ocenění za své exponáty, byly též předány pamětní diplomy. Při tomto slavnostním předávání cen za přítomnosti návštěvníků výstavy byly předány též děkovné poháry předsedovi organizace panu Bajarovi a Ing. Merkovi za jejich obětavou práci ve výboru organizace a to předsedou ČZS MUDr. Křížem. Ti kteří nebyli ceremoniálu osobně přítomni, obdrží ceny dodatečně.

YVSTAVOVATEL	VÁZY MEČÍKŮ	ODRŮDY MEČÍKŮ	VÁZY JIŘIN	VÁZY LILÍ
Ing. Marie Slavíková, MUDr. Josef Kříž	81	87		
Ing. Dušan Slošiar, Jiří Petr	51	84		
VŮST Průhonice	20	20		
Jaroslav Koniček	109	150	150	84
Ing. Pavel Nejedlo				23
Gladiola Martin (Belička, Lelek, Matušek)	27	70		
Josef Chlebiš	9	9	32	
Josef Dudek, Ing. Zdeněk Seidl	14	14		
Petr Zagora	18	27		
Petr Mimránek	55	55		
Sylva Vahalíková, Lubomír Rýpar	24	30		
Oceněné mečíčky	16	16		
CELKEM:	424	562	182	107

LETNÍ FLORA OLOMOUC 2009 (20.-23.8.2009)

Protokol ze soutěže „O nejlepší expozici“ v kategoriích:

Pořadatel: Flora Olomouc, termín vyhodnocení: 20. srpna 2009

Komise:

předseda: Ing. Radmila Fingerová

členové: Ing. Ivana Kožešnicková, Ing. Jarmila Neugebauerová, Hildegarda Hrušková, Ing. Jan Procházka

tajemník: Mgr. Jana Nováková

Výsledky soutěže:

I. kategorie - vystavovatelé ČZS

1. místo: Zahradnictví Lebiš, s.r.o., Boskovice (balkonovky)

2. místo: Kamil Tyrychtr, Turnov (vodní rostliny)

3. místo: Výzkumný ústav okrasného zahradnictví Silva Taroucy, Průhonice
čestné uznání: Jaroslav Koniček, Lukon-Glads, Sadská

Zvláštní ocenění udělená v rámci letní etapy Flora Olomouc:

Cena předsedy představenstva: Společná expozice ČZS, převzal MUDr. Kříž

Ocenění udělená Českým zahrádkářským svazem:

Cena předsedy ČZS: Jaroslav Koniček, Sadská

Cena ČZS za expozici mečíků: Petr Mimránek

Cena ČZS za expozici jiřin: Jaroslav Koniček, Sadská
 Čestné uznání ČZS: Ing. Karel Robenek za spolupráci při architektonických řešeních
 expozic výstav Flora Olomouc.

Výstavy květin 2009 v Žirovnici

Ing. Dušan Slošiar

Tento rok tradičně proběhly dvě výstavy květin na zámku v Žirovnici a přilehlém špejcharu. První výstava se konala v termínu 1.5. - 4.5.2009. Protože bylo teplé jaro, zejména narcisy kvetly hodně brzo, uvažovali žirovničtí zahrádkáři v polovině dubna o zrušení výstavy. MUDr. Josef Kříž ale dokázal zblbnout pěstitele natolik, že výstava co se týče sortimentu byla podle mne největší v historii výstav jarních cibulovin. Celkem bylo vystaveno 622 váz narcisů, 324 váz tulipánů, 28 orchidejí, 17 kosatců SDB, 4 česneky a 2 řebčíky. Výstava dále byla doplněna od zahradnických firem expozicemi léčivých bylin a trvalek. Z našich členů Gladirisu se o úspěch výstavy postarali Ing. Pavel Nejedlo, Jiří Petr, Josef Klaška, MUDr. Josef Kříž, Jan Sladký, Zdeněk Bárta, Ing. Marie Slavíková a Jaroslav Beneš, který měl velmi pěknou expozici, kde nechyběly tulipány s exotickým tvarem květů.

VYSTAVOVATEL	VÁZY NARCISY	VÁZY TULIPÁNY	OSTATNÍ
Ing. Pavel Nejedlo	22	98	17 SDB kosatců, 4 česneky
Jiří Petr	34	67	
Pavel Svinčiak	212		
Josef Basik	2	12	Trvalky
Josef Fiala	10		
Milena Moravová		7	
Josef Klaška		7	
Jana Bírková	16		
Milena Křížová		29	2 řebčíky
MUDr. Josef Kříž	46		
Jan Sladký	42	9	
Zdeněk Bárta	58		
Jan Júza	24		
Jaromír Příklad	99		
Jiří Odstrčil	25	42	
Ing. Marie Slavíková			28 orchidejí
Jaroslav Beneš	32	53	
Florianus			Léčivé byliny
CELKEM	622	324	

V sobotu 15.8.2009 v 9 hodin byla tohoto roku zahájena druhá tradiční výstava Zahrada Vysočiny, která se koná dvakrát až třikrát ročně na zámku v Žirovnici. Tato výstava byla již 102. v pořadí a věnovala se mečíkům, jiřinám a liliím. Květiny zde vystavovala řada pěstitelů z celé republiky, byli zde zastoupeni i pěstitelé ze Slovenska. Doplňkovou expozicí byla výstava Českého svazu včelařů a zahradnictví

Müller zahrada, s.r.o., které zde představilo řadu druhů trvalek a konifer. Slavnostního zahájení se zúčastnil, mimo jiných, starosta města Žirovnice František Plešák, poslanec PS PČR a místostarosta města Žirovnice Milan Šmíd i poslanec PS PČR Pavel Kováčik. Po vystoupení žáků místní ZUŠ a krátkém přivítání hostů i návštěvníků si všichni přítomní prohlédli celou expozici. Z našich členů Gladirisu vystavovali Alois Mikyska, Jaroslav Koniček, Josef Klaška, Ing. Vladimír Domský, Josef Král, Zdeněk Bárta, Ing. Marie Slavíková, MUDr. Josef Kříž, Jiří Petr, Ing. Dušan Slošiar, dále naši slovenští členové MUDr. Juraj Matušek, Juraj Belička, Peter Lelek a Jaroslav Kovařík. Deštivé léto mělo za následek, že vystavované květy byly velmi kvalitní a při množství vystavovaných mečíků bylo nad lidské úsilí provést nějaké hodnocení, proto jsme dali přednost posezení vystavovatelů s prasečími hody a ochutnávce vína, které připravili žirovničtí zahrádkáři. Že se jednalo o největší letní výstavu v Čechách svědčí následující údaje:

VYSTAVOVATEL	VÁZY MEČÍKŮ	VÁZY JIŘIN	VÁZY LILIÍ	OSTATNÍ
Alois Mikyska		155		
Milena Moravová	17	7	1	
Vladislav Mašek		84		
Jaroslav Koniček	96	44	33	
Müller, s.r.o.				Okrasné stromky
Jana Bírková	14		2	
Vladimír Beránek	11			
Josef Klaška	12			
Jaroslav Cajz	11			
Ing. Vladimír Domský, Josef Král	89			
Zdeněk Bárta	75			
VÚ Průhonice	15	40		
Vlasta Trpáková				20 fuchsii
Ing. Marie Slavíková, MUDr. Josef Kříž	100		4	
Jiří Petr, Ing. Dušan Slošiar	98			
Maria Windischová, Dušan Kajs,				
Peter Lelek, MUDr. Juraj Matušek,				
Juraj Belička	111			
Jaroslav Kovařík	49			
CELKEM:	698	330	40	

Zpráva o 39. speciální výstavě mečíků v Nemyčevsi

Libuše Jampilková

Je krásným zvykem darovat květiny, neboť jimi můžeme vyjádřit výstižněji nežli slovy svou vděčnost, lásku, své díky i obdiv a obdarovanému způsobíme vždy radost. A té bychom měli pomoci květin rozdávat co nejvíce.

Doufám, že se to podařilo i naší výstavě v Nemyčevsi ve dnech 15. - 16. srpna 2009. Letošní léto bylo vůči mečíkům kruté, rozdávalo málo vláhy, květy tedy nebyly

prvotřídní, přesto dokázaly upoutat návštěvníky výstavy. Aranžérská firma paní D. Bušákové dozdobila sál nevšedním aranžmá, které doplnilo aktuální téma „Zachraňme české sklo“ a doplňkové téma „Cukrový meloun“, ze kterého byly vyrobeny ozdobným vykrajováním různé motivy. Autorkou byla výherkyně cukrářského mistrovství republiky N. Hrdinová v soutěži cukrářů a kuchařů.

Svoje mečíky přijeli vystavit: J. Toušek, V. Novák, M. Dostál (společná expozice), dále Mgr. Z. Šourek, V. Soukup s panem Jíchou, J. Koniček, J. Bystrý, P. Pilařová, L. Jampílková a S. Podoubský.

Chtěla bych vyzdvihnout společnou expozici pánů Touška, Nováka a Dostála, kde bylo možné shlédnout převážnou většinu semenáčů vyšlechtěných Vlastou Novákem, které velice zaujaly jak odbornou, tak i laickou veřejnost, pak expozici p. Soukupa s p. Jíchou, který už po několik let u nás představuje svoje obdivuhodné semenáče, které by si zasloužily více pozornosti a ocenění, ale bohužel návštěvníkům asi neříkají nic čísla, mají rádi konkrétní názvy. Stejný důvod jsem viděla i u expozice pana Konička, který svou expozici proti předešlým rokům vylepšil.

V příštím roce 2010 budeme pořádat jubilejní 40. výstavu, pravděpodobně termín 14. - 15. srpna. Chtěli bychom, aby byla velkolepá, doplněná jinými lákavými aktivitami. Uvažujeme, že ji rozšíříme a kromě sokolovny květy umístíme i do blízké budovy školy. Srdečně zveme všechny milovníky této nádherné květiny.

Hodnocení:

Nejlepší bílý květ:		
1. cena:	Λadová Socha	pěstitel: V. Novák, J. Toušek
	Aorta	pěstitel: J. Toušek, V. Novák, M. Dostál
	J. Václavík	pěstitel: V. Soukup, Jícha
	Northern Lights	pěstitel: Koniček
	Ráj Srdce	pěstitel: Mgr. Z. Šourek
	The Phantom	pěstitel: L. Jampílková
	C-161-606/96	pěstitel: J. Bystrý
2. cena:	Hélios	pěstitel: J. Toušek, V. Novák, M. Dostál
	Sirael	pěstitel: P. Pilařová
	Athos	pěstitel: V. Soukup, Jícha
	Zlatá Horečka	pěstitel: J. Koniček
	Meditace	pěstitel: Mgr. Z. Šourek
	Růžová Sonáta	pěstitel: L. Jampílková
	Oidipus	pěstitel: J. Bystrý
	Jevropa	pěstitel: S. Podoubský
3. cena:	Baletka	pěstitel: J. Toušek, V. Novák, M. Dostál
	Česílko	pěstitel: P. Pilařová
	S-7	pěstitel: V. Soukup, Jícha
	5/1-2-99/02/II	pěstitel: J. Koniček
	Zelená Orchidea	pěstitel: Mgr. Z. Šourek
	Marsyas	pěstitel: L. Jampílková
	H-181-231/00	pěstitel: J. Bystrý
	Praskita	pěstitel: S. Podoubský

Nejlepší expozice: Josef Bystrý - hodnocena návštěvníky výstavy

Mezinárodní výstava mečíků a jiřin v polském městě Rybniku

Petr Zagora

Naši polští přátelé uspořádali již 12. ročník výstavy mečíků, jiřin a kompozic ve dnech 22.-23.8.2009 v prostorách městského divadla. Na výstavě vystavovali z ČR J. Chlebiš, B. Dinter, Z. Seidl a P. Zagora. Slovensko bylo zastoupeno J. Belička, P. Lelek, K. Vladár a D. Kajs. Z Polska vystavovala jen paní E. Fernecká. Na výstavě bylo vystaveno 382 lodyh, 24 semenáčů a 300 lodyh jiřin. Hodnocení provedla komise ve složení P. Wistuba, E. Fernecká, E. Bolecki a F. Stania.

Velikost 100-300:	vystaveno 34 odrůd a 56 klasů	
1. Xixi	pěstitel Peter Lelek	
2. Huron Mask	pěstitel Petr Zagora	
3. Gorazd	pěstitel Petr Zagora	
Velikost 400:	vystaveno 104 odrůd a 150 klasů	
1. Amazing Grace	pěstitel Peter Lelek	
2. Ivory Queen	pěstitel Dušan Kajs	
3. Lady Lucille	pěstitel Dušan Kajs	
Velikost 500:	vystaveno 18 odrůd 30 klasů	
1. Albatros	pěstitel Juraj Belička	
2. Jiří Václavík	pěstitel Dušan Kajs	
Of Singular Beauty	pěstitel Josef Chlebiš	
3. Prestige	pěstitel Dušan Kajs	
Kolekce 3 klasy:	vystaveno 20 odrůd 105 klasů	
1. Of Singular Beauty	pěstitel Josef Chlebiš	
2. Fernet Citrus	pěstitel Juraj Belička	
3. Golden Fantasy	pěstitel Dušan Kajs	
Novošlechtění 100-300:	vystaveno 19 klasů	
1. Xanadu	pěstitel Peter Lelek	
2. sem. Bel. 207-19	pěstitel Juraj Belička	
3. sem. Bel. 207-44	pěstitel Juraj Belička	
Klasifikace podle bodů mečíky:		
1. Dušan Kajs 9 bodů		
2. Peter Lelek 5 bodů		
3. Juraj Belička 4 body		
Novošlechtění Xanadu pěstitel Peter Lelek		
Anketa návštěvníků o nejkrásnější mečík (hodnoceno 115 odrůd mečíků)		
1. Of Singular Beauty-Bombaj	Josef Chlebiš	163 bodů
2. Jiří Václavík	Dušan Kajs	74 bodů
3. Bombaj	Juraj Belička	58 bodů
4. Hokus Pokus	Peter Lelek	30 bodů
5. Philis Smokey	Dušan Kajs	28 bodů
6. Diablik	Dušan Kajs	27 bodů
7. Sem. Bel 207-19	Juraj Belička	26 bodů
8. Rybnik	Peter Lelek	20 bodů

9. Xixi	Dušan Kajs	19 bodů
10. Prestige	Dušan Kajs	18 bodů

Výstavy kosatců v Lidicích a Lysé nad Labem

Ing. Dušan Slošiar

Ve dnech 21. - 24. 5. 2009 se konala již třetí výstava kosatců v národním památníku v Lidicích. Výstavu organizoval ČZS - územní sdružení Kladno ve spolupráci s památníkem Lidice, za podpory primátora města Kladna Ing. Dana Jiráňka. Byla součástí pietní vzpomínky u příležitosti 67. výročí vyhlazení obce Lidice. Z naší organizace Gladiris květy dovezli Ing. Zdeněk Krupka a Ing. Dušan Slošiar. Dále se na výstavě podíleli ČAV - Botanický ústav Průhonice a Botanická zahrada hl. města Prahy - Trója. Celkem bylo vystaveno 150 druhů kosatců a 15 vazeb kytic. Výstavy se zúčastnilo cca 600 návštěvníků z Čech, Moravy, Dánska, Německa, Japonska a Thajska. Podle záznamů v kronice výstava vzbudila obdiv a uznání.

Ve dnech 24. 5. - 30. 5. 2009 se konala 15. mezinárodní výstava všeho pro myslivce, rybáře a včelaře NATURA VIVA 2009 v Lysé nad Labem. Spolupořadatelem byl i Český zahrádkářský svaz. Hlavní část expozice tvořily kosatce, které na zahájení výstavy dodal člen Gladirisu Jaroslav Koníček. V druhé polovině výstavy už v Polabí byly kosatce odkvetlé, tak výstavu doplnil kosatci Ing. Dušan Slošiar. O přepravu květů a obměnu expozice se postarali naši členové Ing. Marie Slavíková a MUDr. Josef Kříž.

Výstava květin a bonsajů Staňkov

Jaroslav Beneš

U příležitosti Chodských slavností 14.-16. srpna uspořádali staňkovští zahrádkáři v místním Lidovém domě již 34. tradiční regionální výstavu květin a bonsajů. Hlavním nosným programem byly mečíky, jiřiny, bonsaje a výpěstky místních zahrádkářů.

Jako hosté zde mečíky vystavovali členové oblastní skupiny Gladirisu Plzeň Jaroslav Beneš, Josef Fait, František Lukáš a ing. Pavel Novák. Bylo vystaveno kolem 400 klasů asi ve 100 druzích. Oficiální hodnocení neproběhlo, ale nemohu neupozornit na krásné klasy, které obdivovalo více než 700 platicích diváků.

Z expozice J. Faita obrovské 26-pukové perfektně uspořádané klasy OF SINGULAR BEAUTY (z mého pohledu to byl Grand Champion výstavy). Jedničkou mezi exoty byl stavbou i barevně vydařený klas ALBATROSU.

Z expozice F. Lukáše pěkné klasy GENERÁLA PATTONA, KAMI, CLARENCE'S CHOICE, RADYNĚ.

Z expozice ing. P. Nováka mě osobně upoutaly sorty ASTERIX, PELOPS, POKLED MEDŮZY.

Z expozice J. Beneše - kdyby proběhlo hodnocení, bodovaly by bezchybně

uspořádané 24-pukové klasy SUPERLATIVŮ. Do hodnocení by také patřily pěkné klasy sort MAMA AMA, PROCYON EXOTIC, ASTRID.

V neposlední řadě bych se chtěl zmínit o semenáči pana Ehla 33/06, i když jen jako o raritě - je středně červený, hladkolupenný, bez zřasení a vosku, ale tak mohutný klas a obrovské květy (v průměru kolem 16 cm) budily velký zájem a obdiv.

Zasloužený zájem vzbuzovalo profesionální aranžmá jiřin Svatopluka Masopusta a nádherné bonsaje Jaroslava Glasera. Výstavu umocňovala presentace z dílny výtvarného oboru Základní umělecké školy Staňkov. Pořadatelé byla výstava hodnocena jako velmi zdařilá, postřehy je možné shrnout v jeden společný, který vepsal do pamětní knihy jeden z návštěvníků: „Krása pro oči a pohlázení pro duši“. Poděkování patří všem, kteří se podíleli na úspěchu výstavy. Počasí nám na západě Čech letos moc nepřálo, nezbyvá než si přát, aby k nám příroda v příštích letech byla shovívavější a dopřála nám vystavit mnohem více z toho, co na svých zahrádkách dokážeme vypěstovat.

Výstava květin v obci Jalubí

Petr Mímránek

Cestou na Velehrad jsem na rozcestí za železničním mostem zahlédl plakát psaný rukou, „Výstava mečíků“. Název, který musí provokovat každého pěstitele mečíků, zvláště když jde o nějakou malou obec, kterých má okres Uh. Hradiště na sto, ne-li více.

Otočil jsem auto a zvědav co uvidím jsem hledal zahrádkářskou klubovnu. Dozvěděl jsem se velmi rychle, že výstava probíhá v klubovně U Pavouka. V malém sálku uprostřed obce na výstavě nikdo z návštěvníků nebyl, jen jedna paní za stolkem a informovala mne o tom, že ženy místního zahrádkářského spolku se rozhodly společně před několika lety uvést tuto výstavu v život s tím, že přinesou co mají na zahrádkách a tak zde byly vázy s jiřinami, vázy s mečíky, dokonce několik pojmenovaných, i novější odrůdy lilií, také jsem viděl ukázky muškátů a různých květin ze zahrádek i pokojové květiny, vše pěkně naaranžované. Nechal jsem tam vizitku s tím, že jsem též pěstitel mečíků a pokud mají za název „Výstava mečíků“, měl by tam být i větší sortiment této květiny. Přestože jsem se narodil v Uh. Hradišti, v Jalubí jsem nikdy nebyl. Podhůří Chřibů je plné malých vesniček, např. Traplice, Košíky, Jankovice, a tak bych mohl jmenovat dlouho. Jak jsem zjistil, v Jalubí je tedy krásný kostelík, nad vesnicí renovovaný větrný mlýn a z kopce nad vesnicí se otevírá pohled na panorama Velehradské baziliky a hradu Buchlova i s kaplí sv. Barbory.

Brzy na to se ozval po telefonu z Jalubí pan Šmíd, místní pěstitel mečíků, lilií a begonií, a tak jsem jej navštívil později osobně doma. Přivítal mne jeho plynně mluvící papoušek a chodba plná krásných obrázků, totiž i malování je dalším koníčkem pana Šmída. Pan Šmíd nebyl nikdy naším členem a já předpokládám, že podobných zajímavých lidí, milovníků mečíků je v naší republice mnoho a zůstávají v anonymitě. Bohužel pan Šmíd je nemocen, ale není to znát, na své stáří je pln velkého elánu. Podobně i jeho paní, která též prodělala těžkou nemoc na své

bolestné problémy nehledí a co může, s květinami manželovi pomáhá. Dohodli jsme se, že na další rok jim přivezu několik mečíků na ukázkou na doplnění výstavy o pojmenované odrůdy.

Výstava se konala 1.8. a 2.8. 2009. Aranžování proběhlo v sobotu dopoledne a výstava se otevřela až po obědě ve 14 hodin. Dopoledne se zúčastnili snad všichni členové zdejší ZO a dovezli na kárách či auty co pěkného na zahrádkách a doma vypěstovali. Tak velký zájem a obětavost všech při přípravě výstavy jsem dlouho neviděl. ZO ČZS Jalubí má 93 členů a výstavu připravuje 37 aktivně pracujících žen společně pod vedením pana Šmída. Aranžování řídila paní Řimánková. Nakonec bylo vystaveno 77 odrůd mečíků, dále 47 mečíků nepopsaných, celkem 260 květů společně i s jiřinami.

Při bližší prohlídce klubovny U Pavouka jsem zjistil, že zdejší zahrádkáři, též muži jsou velmi aktivní, vybudovali dobré zázemí. Novou kuchyňku a sociální zařízení. Zde se společně scházejí, schůzují a pořádají i zahrádkářské bály. Vybudovali moštárnu a pálenici, což jim přináší nějakou tu korunku na jejich činnost. Jalubjanům na Moravském Slovácku tedy přejme mnoho radosti z jejich činnosti a mnoho dalších krásných výstav.

Introdukce 2009

Peeters Enterprises, Kanada

BENJAMIN, 379 M (Jackson 2009) – Purpurový s krémovou čárkou na spodním lístku, klas 65 cm dlouhý nese 25 puků, 8-10 současně otevřených květů. Sem. CSJ 31-D7, Piere x open.

BIG BOSS, 552 LM (Peeters 2009) – Světle lososově červený, jemně zvlněný okraj, 9 současně otevřených květů. Sem. LP-211-1, Doris Darling x Carrier Craft.

BOLD HEART, 201 M (McDaniel 2009) – Bílý, na spodních lístcích červená skvrna se světle žlutým lemováním, nákvět 19/7-8.

CATHARINA, 423 E (Peeters 2009) – Lososově oranžový, na spodním lístku červená skvrna na žlutém podkladu, voskový se zřaseným okrajem, 7-8 současně otevřených květů. Sem. LP-01-441-10, Beautiful Angel x Flevo Sunset.

CROWD PLEASER, 373 M (Hartline 2009) – Levandulový, na spodních lístcích bílá skvrna s purpurovým stříkáním. Klas 55 cm, nákvět 21/10. Sem. 04-9, My Guy x open.

ETIKETA, 233 E (Mimránek 2009) – Pastelově lososový se světle žlutým středem a červenou kresbou v jícnu, středně voskový s jemně zřaseným okrajem, klas 60 cm, nákvět 22/6. Sem. BBH-1, Tantastic x Golden Morn.

EYE OPENER, 265 E (Frederick 2009) – Světle růžový se sytějšími okraji a krémově žlutým středem, klas 65 cm, nákvět 21/8. Sem. 98-5, Aureus x Jeannie Rose.

FIRE POKER, 427 LM (Madeson 2009) – Intenzivně červenooranžový, k okrajům přechází do oranžově červené, zřasený okraj, klas 65 cm, nákvět 23/8. Sem. 98-113, Amberglow x Lady Lucille.

FRAGRANT FORTUNE, 463 EM (Peeters 2009) – Středně růžový se sytějším středem a okraji lístků, zřasený okraj, nákvět 20/6-7, slabá vůně. Sem. LPR-01-426-1, (Beautiful Angel x Citrus Honey) x (CGS 75th Anniversary x Citrus Honey).

HEAVENLY GOLD, 343 LM (Frederick 2009) – Světle růžový s krémovou na spodních lístcích, silně voskový se zkadeřeným okrajem, klas 60 cm, nákvět 24/7. Sem. 50-8, EK 97-30-72 x LM 93-542.

JUNG BEAUT, 465 M (Creber 2009) – Krémově růžový se sytějšími růžovými okraji a znakem v hrdle, klas 55 cm, nákvět 18-19/7. Sem. LC 0143, Jungle Flower x nezn.

JUNGLE KING, 456 M (Peeters 2009) – Tmavě růžovočervený, jícen světlejší, nákvět 19-20/8. Sem. LP-00-305-14, Jungle Flower x ((CGS 75th Anniversary x LP-93-3-2) x LP-96-92-1).

LAVENDER ICE, 473 M (Madeson 2009) – Světle levandulový s bílým středem, středně voskový a zkadeřený, klas 65 cm, nákvět 19/6. Sem. 99-7, Lava Dandy II x White Ice.

REGAL ROSE, 467 EM (Peeters 2009) – Sytě levandulově růžový s červeným znakem, klas 65 cm, 9-10 současně otevřených květů a dalších 8 vybarvených puků. Sem. LP-02-467-1, Huron Dancer x LP-00-317-1.

ROYAL TOUCH, 466 LM (Peeters 2009) – Tmavě purpurově růžový, zkadeřený okraj, klas 75 cm, nákvět 24/8/6-7. Sem. LP-00-317-3, Crusader x (CGS 75th Anniversary x Norma).

SECRET LADY, 300 M (Peeters 2009) – Čistě bílý, zkadeřený okraj, klas 65 cm, nákvět 26/8. Sem. LP-00-308-1, Hendrika x Huron Lady.

SMARTY PANTS, 279 EM (Frederick 2009) – Purpurový, na spodních lístcích velká světle žlutá skvrna a pásy středem lístků, klas 60 cm, nákvět 20/8. Sem. 0-23, EK 91-113-3 x High Hopes.

SUNSET DREAM, 413 LM (Peeters 2009) – Sytě žlutý s lososově růžovým přelivem na okrajích lístků, nákvět 22/7-8. Sem. LP-00-367-3, (Dreamdust x Mountain Meadow) x Apricot Dream.

SUZANNE, 466 M (Peeters 2009) – Intenzivně červenorůžový se sytějšími spodními lístky, klas 65 cm, nákvět 22/8-10/7. Sem. LP-00-317-32, Crusader x (CGS 75th Anniversary x Norma).

TSOLUM, 222 M (Sjoberg 2009) – Lososově oranžový, silně voskový, zkadeřený okraj, klas 60 cm, nákvět 24/8. Marilyn Ruth x Muriel.

VANILLA WAX, 410 LM (Peeters 2009) – Krémový, silně voskový a hrubě zkadeřený, nákvět 22/7-8. Sem. LPR-03-560-4, (Huron Love x LP-00-225-2) x Med II.

YELLOW CHARM, 415 LM (Peeters 2009) – Středně žlutý se sytějším středem,

zřasený okraj, nákvět 20-22/7-8. Sem. LP-98-178-2, Dreamdust x Vision.

All-America Selections:

ANNIE, 477 M (Peeters 2009) – Růžově levandulový s krémovým žilkováním v hrdle, klas 60 cm, nákvět 20/7-8/7-8. Alex Hall x Dixie.

CHATSWORTH, 235 E (Peeters 2009) – Oranžově lososový, sytější okraje, světle žlutá skvrna na spodních lístcích, nákvět 19-7-6. (Norma x Mountain Meadow) x Pink Elf.

Alleman Glads

ABSOLUTE, 457 LM (Alleman/Hunt 2009) – Červený se sytějšími spodními lístky, silně zkadeřený. Sem. AJ-207, Shadow Dancer x Lyle 99-149.

ALLURING, 447 M (Alleman 2009) – Tmavě růžový s bílým středem, 9-10 současně otevřených květů. Sem. J-147, Impression x Jilly.

BEHOLD, 265 E (Alleman 2009) – Růžový se světlejším horním lístkem a sytějšími spodními lístky, zřasený okraj. Sem. L-60.

BELIEVE, 445 M (Alleman 2009) – Středně růžový, jícen bílý, zkadeřený okraj, 8 současně otevřených květů. Sem. J-150, Day Dreamer x Patty Gay.

OCEAN RAIN, 211 E (Alleman 2009) – Nazelenale krémový, voskový se zřaseným okrajem, 7-8 současně otevřených květů. Sem. L-13, Brenda Jo x Creme de Mint.

ON LINE, 201 M (Alleman 2009) – Bílý se světle červenou na většině lístků, 9-10 současně otevřených květů. Sem. J-136, J Denise x Fire Frenzy.

TAHOE, 267 E (Alleman 2009) – Červenorůžový, spodní lístky tmavorůžové s bílou čárkou. Sem. J-36, Fire Frenzy x B-32.

Pleasant Valley Glads & Dahlias

CHEER'S, 267 M (Hartline 2009) – Tmavě růžový se zlatožlutou čárkou na spodním lístku, zkadeřený, 70 cm dlouhý klas nese 22 puků, 8 současně otevřených. Bryanne Nicole x Rosie.

FIESTA AMERICANA, 227 EM (Hartline 2009) – Tmavě lososově oranžové okraje, zbytek květu žlutý, na spodních lístcích jasně červené oko, zkadeřený okraj, klas 65 cm, nákvět 22/9. Fire Frenzy x open.

HOLY MOLY, 213 EM (Hartline 2009) – Světle žlutý s rozsáhlou tmavočervenou skvrnou zasahující větší část květu, zkadeřený okraj, klas 65 cm, nákvět 26/9-10. Fire Frenzy x open.

MERCY ME, 235 EM (Hartline 2009) – Světle lososový, na okrajích sytější, na spodních lístcích tmavě lososová skvrna se žlutým lemováním, zkadeřený okraj, klas 60 cm, nákvět 23/8. Shadow Dancer x Boy O' Boy.

MISS MIDAS, 314 M (Hartline 2009) – Středně žlutý se sytějšími spodními lístky, zkadeřený, klas 80 cm, nákvět 27/11. Showstar x Boy O' Boy.

PURE POETRY, 435 M (Hartline 2009) – Zářivě oranžově lososový se světle žlutou

na spodních lístcích, silně voskový zkadeřený květ, klas 65 cm, nákvět 23/9. Sem. Lady Lucille x open.

SASSY, 315 EM (Hartline 2009) – Středně žlutý s jemným růžovým přelivem na okrajích vnějších lístků a červenou skvrnou na spodních lístcích, silně voskový a zkadeřený, klas 65-70 cm, nákvět 23/8. Fire Frenzy x Boy O' Boy.

STATELY LADY, 460 M (Hartline 2009) – Jemně narůžovělý, do středu sytější, klas 75 cm, nákvět 24/10. Snow Cap x open.

Honker Flats

BLAZING ARROW, 454 LM (Jackson 2009) – Šarlatově červený s tenkou žlutou čárkou, voskový se zkadeřeným okrajem, klas 70 cm, nákvět 25/8/5-6. Sem. CSJ 98-12-A, Orange Splendor x Fireball II.

FLOWER GIRL, 175 M (Kollasch 2009) – Tmavě levandulový s velkou nazelenale krémovou skvrnou a šípy v osách lístků, trojúhelníkové květy, klas 55 cm, nákvět 20/6/3-4. Sem. KO 00024-1, Aztalan x open.

GRAND GIRL, 112 E (Kollasch 2009) – Světle žlutý s nazelenalým nádechem, zkadeřený okraj, klas 65 cm, nákvět 18/6/3-4. Sem. KO 01014-1, Dasher sdlg. x (Salmon Tips x Page Boy).

LILABETH, 301 M (Selinger 2009) – Bílý s levandulovou skvrnou, zřasený okraj, nákvět 20/7/6. Sem. Sel 00-130, Erin Rose x open.

MORNING PRINCESS, 401 EM (Selinger 2009) – Bílý s červeným šípem na spodních lístcích, silně voskový se slabě zvlněným okrajem, klas 70 cm, nákvět 25/8/6. Sem. Sel 01-67, Lady Lucille x sdlg.

RED RIVER, 256 EM (Longhenry 2009) – Intenzivně růžovočervený, klas 60 cm, nákvět 22/7/6. Sem. LH 8249, Black Lash x Christopher B.

RUSTINE, 298 M (Longhenry 2009) – Rezavě hnědý s našedlým podkladem a načervenalým žilkováním v osách lístků, klas 55 cm, nákvět 20/7/5. Sem. LH 8212-3, Old Spice x open.

SHEYENNE, 295 EM (Longhenry 2009) – Světle červenohnědý s tmavě červenohnědými a šedými spodními lístky, trojúhelníkové květy, klas 70 cm, nákvět 24/7/5. Sem. LH 888-3, sdlg. x sdlg.

Boris Ivanovič Krašeninnikov, Rusko

(Názvy kultivarů uvádíme ve tvaru převzatém s oficiálního registru NAGC, tj. v anglické transkripci původních ruských názvů.)

A VOT I YA!, 401 L (Khakasia x nezn.) – Bílý s hluboce umístěnou růžově fialovou kaňkou, hezky zvlněný 13,5 cm velký květ, 18-20 puků, 8-10 otevřených, 4-6 v barvě. Klas 60 cm, výška rostliny 140 cm, 95 dní do rozkvětu.

AROMAT SOLNTSA, 421 LM (Lizaveta x Solveiga) – Bledě pomerančový, spodní část vnitřních okvětních lístků výrazněji prokreslena. 14,5 cm květ, 21 puků, 9-10 otevírá, 4-5 puků v barvě. Klas 50 cm, výška rostliny 130 cm, 85 dní.

BEGUSHAYA PO VOLNAM, 563 L (Ubiley Mastera x Rossia) – Středně malinově

růžový, v hrdle tmavší s oranžovým stínem. 14,5 cm květ, 25 puků, 10 otevírá, 5 puků v barvě. Klas 60 cm, výška rostliny 150 cm, 95 dní.

EL DORADO, 416 LM (Topaz x nezn.) – Velmi zkadeřený, zlatě žlutý. 14 cm květ, 20 puků, 7-9 otevírá, 5 puků v barvě. Klas 50 cm, výška rostliny 130 cm, 90 dní.

FREZY GRANT, 445 L (Pink Lady x Roza v Izumrude) – Ostře kontrastní kombinace růžových vrchních lístků s čistě bílými spodními. 12,5 cm květ, 25 puků, 9-11 otevřených, 5-7 puků v barvě. Klas 65 cm, výška rostliny 150 cm, 95 dní do rozkvětu.

KAPRIZNITSA-MODA, 461 M (Portos x Ulybka Fortuny) – Vrchní plátky jsou jasně světle růžové, spodní jsou tmavěji růžové. Dokonale ladící kombinace čistých růžových barev, okraje kadeřavé. 12,5 cm květ, 18-20 puků, 7-9 otevřených, 4-6 v barvě. Klas 50 cm, výška rostliny 130 cm, 80 dní do rozkvětu.

KLOD MONE, 431 LM (nezn. x nezn.) – Vrchní část květu lososová, spodní polovina květu žlutá. Květy jsou hezky rozvinuté, krásně zvlněné. 12,5 cm květ, 20 puků, 8-10 otevírá, 4-6 puků v barvě. Klas 55 cm, výška rostliny 140 cm, 90 dní.

KRYLYA ANGELA, 461 LM (Pristin x Tatyany Grezy) – Světlounce růžový něžného odstínu, hluboce zvlněné a široce rozvinuté boční okvětní lístky, až rozstříhané. 12,5 cm květ, 18 puků, 7-9 otevřených, 5 v barvě. Klas 50 cm, výška rostliny 130 cm, 85 dní.

LETNY VETEROK, 421 LM (Boginya Kanon x nezn.) – Světle pomerančový se žlutými vnitřními petály, jejichž okraje jsou namočeny v růžové barvě, unikátní. 14,5 cm květ, 20 puků, 8-10 otevírá, 4-6 puků v barvě. Klas 55 cm, výška rostliny 135 cm, 90 dní.

NEOTRAZIMAYA ULYBKA, 465 LM (nezn. x nezn.) – Růžově levandulový s krémovou kaňkou na spodním květním lístku. 12,5 cm květ, 21 puků, 9 otevřených, 5 puků v barvě. Klas 55 cm, výška rostliny 145 cm, 85 dní.

NEZHENKA-ZASONYA, 533 LM (Boginya Kanon x nezn.) – Středně lososová se žlutým spodním okvětním lístkem a lehkými červenými paprsky v hrdle. 14,5 cm květ, 22 puků, 10 otevřených, 5 puků v barvě. Klas 60 cm, výška rostliny 150 cm, 85 dní.

OMAR HAYAM, 521 M (nezn. x nezn.) – Oranžový až žlutý s oranžovým pápěřím na spodním okv. lístku. Šlechtitel jej považuje za svou nejlepší novinku. 14,5 cm květ, 25 puků, 10 otevřených, 5 v barvě. Klas 60 cm, výška rostliny 150 cm, 80 dní.

ORANZHEVY BARHAT, 427 LM (Oranzhevoe Leto x nezn.) – Oranžový až červený, s jedním malým bílým kopím-žihou na spodním okvětním lístku. 13,5 cm květ, 24 puků, 9-11 otevírá, 5-7 vybarvených puků. Klas 65 cm, výška rostliny 150 cm, 90 dní.

POEZIYA SEREBRYANOGO VEKA, 473 LM (Faraon x Tainstvennaya Atlantida) – Středně levandulový s tmavším pruhem po celé délce spodních okvětních

lístků, nazelenalé stíny v hrdle. Kvalitní uspořádání květů na klasu. 13,5 cm květ, 20 puků, 8-10 otevírá, 5 puků v barvě. Květní klas 50 cm, výška rostliny 140 cm, 90 dní.

PRAZDNICHNOE NASTROENIE, 463 LM (nezn. x nezn.) – Růžový střed je silně žlutě lemovaný, květ růžový, velmi atraktivní a líbivý. 13,5 cm květ, 20 puků, 8 otevřených květů, 5 puků v barvě. Klas 55 cm, výška rostliny 140 cm, 90 dní.

PROYSNYS I POY, 443 LM (nezn. x nezn.) – Příjemně růžový, má červenou pernatou skvrnu a bílý okraj spodního květního lístku. Kvalitní zkadeření. 13,5 cm květ, 22 puků, 8-10 otevírá, 4-6 puků v barvě. Klas 60 cm, výška rostliny 150 cm, 85 dní do rozkvětu.

RENATA, 475 LM (Faraon x Tainstvennaya Atlantida) – Středně levandulový s bledě žlutou střední částí petálů, maximální zkadeření a těsné umístění květů. 14,5 cm květ, 20 puků, 8-10 otevřených, 5 puků v barvě. Klas 55 cm, výška rostliny 150 cm, 90 dní.

RIO DE JANEIRO, 443 M (Natali Boriskova x nezn.) – Pinkově růžový, se žlutou spodní částí, vnitřní plátky mají růžové okraje. 13,5 cm květ, 18-20 puků, 8-10 otevřených, 5 puků v barvě. Klas 50 cm, výška rostliny 130 cm, 80 dní.

SAYANSKIE KRASKY, 511 M (Solveiga x Nataly) – Krémově žlutý, růžový, tmavě růžová skvrna. 14,5 cm květ, 22 puků, 10 otevřených, 5 puků v barvě. Klas 55 cm, výška rostliny 150 cm, 80 dní.

SINEGLAZYA MECHTA, 471 LM (nezn. x nezn.) – Světle levandulový s hluboce umístěnou fialovou skvrnou. 13,5 cm květ, 20 puků, 10 otevírá, 5 puků v barvě. Klas 50 cm, výška rostliny 140 cm, 85 dní.

SOLNECHNAYA HAVANA, 423 LM (Aromat Solntsa x nezn.) – Kvalitně oranžová vrchní část je doplněna žlutou spodní částí květu. 13,5 cm květ, 20 puků, 10 otevírá, 5 puků v barvě. Klas 60 cm, výška rostliny 140, 85 dní.

TUCHKIA ZOLOTAYA, 514 LM (Topaz x nezn.) – Žlutý s lehkou oranžovou obrubou, náznak zoubkování. 14,5 cm květ, 20 puků, 10 otevírá, 5 puků v barvě. Klas 60 cm, výška rostliny 145 cm, 90 dní.

UTRENNY TUMAN, 471 LM (Rozovy Zhemchug x nezn.) – Lehce levandulový, zvlněný, se světle žlutým prstencem lemovaným fialovou, v hrdle tmavší fialkový znak. 12,5 cm květ, 20 puků, 8-10 otevírá, 5 v barvě. Klas 50 cm, výška rostliny 140 cm, 85 dní.

VYBAZHUYA, 463 L (nezn. x nezn.) – Levandulový, světle krémový střed, v hrdle rozpitá červená kaňka. 12,5 cm květ, 20 puků, 10 otevřených květů, 5 v barvě. Klas 50 cm, výška rostliny 140 cm, 95 dní.

YAMIKA, 403 LM (Esperanto x nezn.) – Svítivě citronově zelený s velkým růžově červeným blokem na spodu vnitřních petálů, 12 cm květ, 20 puků, 7-9 otevírá, 4-5 puků v barvě. Klas 50 cm, výška rostliny 130 cm, 85 dní do rozkvětu.

YASNOGLAZYA ZIMA, 501 LM (nezn. x nezn.) – Bílý s tmavě růžově-fialovým blokem na spodním petálu. 14,5 cm květ, 24 puků, 12 otevřených květů, 6 puků v barvě. Klas 60 cm, výška rostliny 150 cm, 85 dní.

ZAMOK MECHTY, 463 LM (Bogema x Bridesmaid) – Levandulově růžový, vybarvení postupně zesiluje svou intenzitu k okrajům květu, růžové prašníky. 12,5 cm květ, 25 puků, 10 otevřených, 5 puků v barvě. Klas 60 cm, výška rostliny 140 cm, 90 dní.

ZOLOTIE LOKONY, 413 LM (Granada x nezn.) – Citronově žlutý, intenzita barvy zesiluje směrem do centra květu, okraje bělavé, 12 cm květ, 20 puků, 10 otevírá, 5 puků v barvě. Klas 55 cm, výška rostliny 135 cm, 85 dní.

ZVEZDA KHAKSY, 565 LM (Ooh La La x Margo) – Tmavě růžový s krémovou na všech spodních částech okvětních lístků 15 cm květů, 27 puků, 12 otevírá, 7 puků v barvě. Klas 70 cm, výška rostliny 160 cm, 85 dní.

ZVEZDNAYA KARUSEL, 565 L (Royal Spire x nezn.) – Tmavě růžový s velkou smetanovou skvrnou a bílou linkou. 14,5 cm květ, 28 puků, 10-12 otevírá, 5-7 v barvě. Klas 70 cm, výška rostliny 160 cm, 95 dní.

Moje pestovanie gladiol v roku 2008

Ján Roman

Rok 2008 považujem v pestovaní gladiol za veľmi úspešný a to hlavne z toho dôvodu, že v našom regióne bolo dostatočné množstvo vlhky, ktoré je tak dôležité pri pestovaní gladiol. Klasy gladiol mali potrebnú výšku, značné množstvo pukov a kvalitu čo sa týka usporiadania kvetov na klase. Bolo tak možné veľmi dobre hodnotiť hlavne testované semenáče a vyradovať z pestovania semenáče, ktoré nedosahovali potrebnú kvalitu. V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2007, v ktorom bolo veľmi suché počasie, hodnotenie testovaných semenáčov bolo prakticky u mňa nulové.

S pestovaním gladiol v roku 2008 som začal už v druhej polovici februára, výsadbou semien z kríženia, ktoré som uskutočnil v roku 2007. Celkom v tomto roku som uskutočnil 50 krížení. Pri krížení som sa zameral hlavne na získanie čo najviac otvorených kvetov, peknú zriadenosť a voskovitosť, dobré dvojradowé usporiadanie kvetov. K dosiahnutiu týchto cieľov som použil tieto materské rastliny: ALEX HALL, ANNA MÁRIA, ČERNÝ KÁMEN, DIVINITY, ESQUISE, FRANGINE, GENERÁL PATTON, GLADIRIS, HOŘÍCÍ SLUNCE, HURON KISSES, HURON LADY, HURON LOVE, HURON PLEASURE, IVORY QUEEN, JARNÍ TÁNÍ, MAMMA MIA, MEDU LASE, MISS SLOVAKIA, MOUNTAIN GIRL, PINK CLOUDET, PRINC BAJAJA, SUPER HIGH BROW a SYRÁKOV. Tieto rastliny som krížil peľom odobratým z týchto rastlín: Desdemon, Huron Dancer, Jantarnaja Baltika, Lady Jane, Nitrianske Knieža, Petra, Pochodeň, Portos, Princess, Ringmaster, Royal Spire, Samba.

Najväčší počet semien som získal pri krížení s materskou rastlinou: Alex Hall, Černý kámen, Frangine, Hořící Slunce, Huron Kisses, Huron Lady, Jarní Tání, Medu Lase, Miss Slovakia, Pink ClouDET, Princ Bajaja a SyrÁkov. U ostatných materských rastlín som získal menší počet semien.

Keďže som mal pre výsadbu veľké množstvo semien, pred ich výsadbou začal som uvažovať ako mám najlepšie výsadbu realizovať, aby som dosiahol najlepšiu

klíčivosť a rast. Mal som totiž veľmi zlé skúsenosti s výsadbou semien v roku 2006, kedy mi semená nielen zle poschádzali, ale aj tie čo poschádzali uhynuli, takže som zo šľachtenia z roku 2005 nezískal ani jednu hlúzu. (Poznámka: Šľachtenie uverejnené v našom časopise vydanom v roku 2006.) Príčinu som vtedy pripisoval nedostatočnej príprave substrátu, ktorý nebol dostatočne priepustný. Z tohto dôvodu som si pre výsadbu pripravil substrát zložený z týchto komponentov: záhradná zemina, kompost preosiaty na drobnom site, perlit a piesok. Týmto substrátom som potom naplnil sadbovače pripravené z fólie o rozmeroch V=6-7 cm, dĺžka 20 cm, ktorú som spojil žehličkou. Priemer sadbovača bol 6 cm. Po naplnení sadbovačov som ich umiestnil do debničiek tak, aby boli usporiadané v samostatných radoch. Substrát som zalial 0.2%-ným Fundasolom. Do jedného sadbovača som potom vysieval semená po 10-12 kusov a zasypal zeminou.

Pri sadení som menovkou označil jednotlivé kríženia číslom od 1-50 tak ako boli zaevidované v evidencii kríženia. Do tejto evidencie som si zapísal aj počet sadbovačov z každého kríženia, aby som mohol mať kontrolu pri ich výsadbe do voľnej pôdy. Debničky som potom umiestnil v kotolni, kde som ich podľa potreby občas zalial dažďovou vodou. Keď začali semená schádzať tak som debničky preniesol do skleníka kde potom vzídené rastliny zostali až kým neboli vysadené do voľnej pôdy v druhej polovici mája. Môžem povedať, že týmto spôsobom som dosiahol 98 %-nú úspešnosť získania kvalitných zdravých hlúz. Ešte chcem povedať, že pôvodne som chcel odstrániť fóliu, no nakoniec som tak neurobil. Myslím si, že moje rozhodnutie bolo správne, pretože sa neporušil rast rastlín. Hlúzy v kontajneroch pri raste si našli svoje miesto. Najväčšie hlúzy pri zbere som vyberal až z hĺbky 6-7 cm, a boli to hlúzy, ktoré dosahovali priemer nad 2,5 cm. Samozrejme menších hlúz bolo viac, ale boli to zdravé hlúzy a drôtovcami nepoškodené. Teším sa už na ich výsadbu.

Po výsadbe semien začal som sa pripravovať na výsadbu brutu. V roku 2006 ako aj v predchádzajúcich rokoch som močil brut v Save. Výsledky pri schádzaní boli dosť dobré a preto som tak urobil aj v roku 2007. Vzhľadom na to, že bolo veľmi suché počasie, brut mi vôbec neposchádzal. Z uvedeného dôvodu som sa vrátil k lúpaniu brutu. S lúpaním som začal začiatkom mesiaca marca. Väčšinou som využíval daždivé počasie. Olúpaný brut som dával do uzatváracích sáčkov, ktoré sú k dostaniu v rôznych veľkostiach, na rôzne množstvo brutu. Podľa množstva brutu som do každého sáčku dal určité množstvo Fundasolu, aby sa v ňom brut mierne obalil. Sáčky som uložil až do výsadby v chladnej pivnici. S výsadbou brutu som začal v polovici apríla, pretože to daždivé počasie mi to skôr nedovolilo. Keď som začal s výsadbou, brut už mal koreňky a bol naklíčený (skôr lúpaný viac). Pred výsadbou som vyhlbený riadok zalial 0.2 %-ným roztokom Harmavitu. Po vysadení a označení jednotlivých kultivarov v riadku som prikryl hlúzy najprv rašelinou a potom trochu aj zeminou. Po dôkladnom zalíati som ešte zasypal riadok zbývajúcou zeminou. Brut mi krásne poschádzal a porast bol zdravý až do 15. augusta kedy sa objavila škvrnitosť listov hlavne na miestach kde bolo menej celodenného svetla a to aj napriek tomu, že porast bol dvakrát ošetrovaný Rovralom a Novosirom. Nemať som už pripravok Sumilex, ktorý sa prestal vyrábať a ktorý proti tejto chorobe bol najúčinnším ochranným prostriedkom. Táto choroba sa prejavila hlavne z dôvodu veľmi daždivého počasia a prispela k tomu do určitej miery aj použitá rašelina pri výsadbe. Táto choroba poznačila do určitej miery aj hlúzy, hlavne ako som už

uviedol na miestach kde nebolo celodenné svetlo. Na týchto miestach som hľuzy vyberal ako posledné. Už koncom mesiaca augusta brut mi začal kvitnúť a tak som musel zaštipovať klasy za účelom dopestovania kvalitných hľúz. Z dôvodu, že porast bol poškodený touto chorobou, moja spokojnosť s pestovaním brutu je asi 80 %-ná.

S výsadbou hľúz som začal začiatkom mesiaca mája osvedčeným spôsobom. Do riadkov som pridával granulovaný Dursban proti drôtovcom ako aj proti strapke. Pri jeho použití už asi tri roky nemusím vykonávať opakované postreky proti tomuto škodcovi. V tomto roku už aj vzhľadom na daždivé počasie som urobil len jeden postrek. Porast som mal veľmi vitálny a zdravý. Oproti brutu, hľuzy som mal vysadené na inom pozemku. Prvé klasy mi rozkvitli okolo 20. júla. Boli to klasy semenáčov ktoré som sadiť ako prvé. V predchádzajúcom roku bolo málo vlahy a tak som semenáče ani nehodnotil. V tomto roku semenáče dosahovali potrebné parametre. Niektoré som už introdukoval v tomto roku. Z ostatných chcem uviesť aspoň tieto:

Sem. 14-97-3 z kríženia Campino x Lemon Meringue, ružovej farby so svetleším vnútrom, okraje tmavšie mierne zadymené so silným zriadením a voskom. V= 140-155 cm a 22 pukov.

Sem. 18-97-4 z kríženia sem. 14-85-7 x Mašlovačka, oranžovej farby so žltým okom s pekným zriadením a voskom, dobrým dvojradom, 18-20 pukov.

Sem. 5-97-10 z kríženia sem. 6-86-1 x Lemon Meringue, farby svetlo pinkovej so žltým okom, ZV=33, s veľkým kvetom 543, 23-24 pukov, 10 naraz otvorených kvetov s klasom 74 cm, bude introdukovaný pod názvom Astoria.

Sem. 7-01-9 z kríženia Grand Finale x Marica, červená s bielymi linkami, V= 170 cm, 21-22 pukov, ZV=33, klas 74 cm s dobrým dvojradom.

Sem. 7-01-15 z kríženia Grand Finale x Marica, farba levanduľová s bielym okom, V=160 cm, klas 75 cm, 21 pukov, ZV=44, kvet 14 cm.

Sem. 9-01-2 a z kríženia Grand Finale x Lemon Meringue, farba ružová na spodných lupeňoch biela s tmavo ružovou škvrnou a tmavými linkami.

Sem. 1-01-1 z kríženia Nastasja x Lemon Meringue, lososová so žltou a ružovou s exotickým kvetom, silným zriadením a voskom, ZV=55, klas 75 cm, 22 pukov, kvet 13,5 cm.

Sem. 11-01-3 z kríženia Nevesta x sem. 12-97-2 (Černý kámen x Lemon Meringue). Farba levanduľová so žltým okom žíhaným tmavšou ružovou. Pekný dvojrad v roku 2008 18 pukov.

Sem. 11-01-4 z kríženia ako uvedené vyššie. Farba levanduľová s tmavým levanduľovým jazykom. V=145 cm, ZV=45, 20 pukov.

Sem. 6-02-4 z kríženia Cream de Mint x Pulchritude, farba svetlo ružová, z vnútra kvetu vychádzajú tmavšie ružové lúče, v roku 2008 zo strednej hľuzy 20 pukov, ostatné hodnotenie nebolo robené. Drží 10 naraz otvorených kvetov.

Sem. 6-02-5 z kríženia ako uvedené vyššie, farba biela s levanduľovým okom, 10 naraz otvorených kvetov. Ostatné hodnotenie nebolo urobené.

Sem. 21-02-5 z kríženia Anna Leorah x sem. 13-97-8 (Campino x Zlatá Niké), farba tmavo ružová, krásny hustý dvojrad, nehodnotené zatiaľ pre malý počet pukov, len 17. Inakšie krásne zriadenie a dobrý vosk.

To som uviedol len niekoľko perspektívnych semenáčov. Testujem ich však oveľa viac a mnohé z hodnotených budem v tomto roku z pestovania vyradovať.

Pokiaľ ide o moje introdukované kultivary tak v roku 2008 najviac vynikli

kultivary: Elegantná dáma s 23 pukmi, Lavender Star s 24 pukmi, Marica 22 pukov, Red Fancy 21 pukov so silným zriadením, kultivar 501 Morena s 21 pukmi, Ružová Fantázia s 23 pukmi a Šírava svojimi rovnými klasmi a 20 pukov.

Z ostatných pestovaných kultivarov najviac som hodnotil tieto kultivary, pričom hodnotenie som robil podľa počtu pukov, počtu naraz otvorených kvetov, a usporiadaní kvetov na klase. Uvádžam u jednotlivých kultivarov len počet kvetov. Pri dosiahnutí rovnakého počtu pukov som prihliadal hlavne na počet naraz otvorených kvetov. Hodnotenie som urobil v týchto triedach:

Trieda 300:	1. miesto	364 Ringmaster	26 pukov
	2. miesto	367 Asteria	25 pukov
	3. miesto	362 Dion	24 pukov
	4. miesto	335 Fann	23 pukov
	5. miesto	311 Esperanto	23 pukov
	6. miesto	363 Radyně	23 pukov
	7. miesto	335 Spirit Ridge	22 pukov
	8. miesto	333 Softly	21 pukov
Trieda 400:	1. miesto	410 Ivory Queen	26 pukov
	2. miesto	443 Huron Love	26 pukov
	3. miesto	400 Pax	25 pukov
	4. miesto	461 Zulica	25 pukov
	5. miesto	466 Huron Dancer	25 pukov
	6. miesto	401 Huron Kisses	25 pukov
	7. miesto	433 Gladiris	25 pukov
	8. miesto	471 Maxime	25 pukov
	9. miesto	462 Petronella	24 pukov
Trieda 500:	10. miesto	472 Lavy Linda	24 pukov
	1. miesto	545 Lou Lou	27 pukov
	2. miesto	500 Of Singular Beauty	25 pukov
	3. miesto	557 Generál Patton	25 pukov
	4. miesto	533 Dream's End	22 pukov
	5. miesto	513 Medu Lase	22 pukov
	6. miesto	555 Alex Hall	21 pukov
	7. miesto	563 Gay Festival	21 pukov
8. miesto	542 Zemplin	20 pukov	

Hodnotenie kultivarov bolo vykonané hneď pri rozkvetu a zapísané v evidencii urobenej pri výsadbe gladiol. Táto evidencia mi slúži jednak na hodnotenie vysadených kultivarov, ako aj v prípade narušenia, poškodenia, strate menoviek u jednotlivých kultivarov. V tomto mojom príspevku som nepovažoval za potrebné hovoriť o pestovaní počas roka. To som vykonával spôsobom ako po iné roky. Hodnotenie kultivarov považujem za veľmi užitočné hlavne z toho dôvodu, že mi slúži na vyradovanie kultivarov, ktoré nedosahujú potrebné parametre.

So zberom hľúz som začal 25. septembra a ukončil 26. októbra 2008.

Liečení virózných gladiol

Ing. Vojtech Chmelík

Redakciu zb. Gladiris som bol oslovený, aby som napísal svoje poznatky, ktoré mám pri liečení virózných gladiol. V minulosti som viackrát nechal uverejniť v Zborníku príspevky na túto tému, avšak sa mi nepodarilo presvedčiť odbornú verejnosť o oprávnenosti mojich uzáverov, preto som už viac na túto tému nepublikoval. Keďže sústavne tieto metódy používam a s veľmi dobrými výsledkami, svoje poznatky zhŕňam nasledovne:

1) U gladiol, ktoré mali v kvete a na porastoch prejavy viróz, sa po viac ako desaťročnom sledovaní u kultivara viróznej gladioly (cv. DOMINICK, Fr 78) z brutov nepodarilo nájsť ani pri viacstovkovom množstve gladiolu, ktorá by neprejavovala znaky virózných gladiol. Pritom som odoberal viac rokov aj bruty v čase kvitnutia gladiol, tedy bruty boli veľmi mladé.

2) U gladiol použitím dvoj a trojročných brutov narástli výrazne ozdravené rastliny. Pri sledovaní gladiol z dvojročných brutov sa mi prejavili ako virózne gladioly len niektoré jedince v množstve do 5 ks, tedy vyjadrené v % účinnosť viac ako 99 %. Nezistoval som, v akom prípade mohla metóda zlyhať. (Možno je to funkcia veľkosti brutov, možné je to aj v stupni presušenia brutov.)

3) Ďalšia metóda je tepelná úprava brutov, t.zv. holandská ozdravovacia metóda. Prevzal som ju z niektorého príspevku Sveta gladiol, čo vydával ešte zosnulý Ing. Adamovič. Neviem presne citovať príspevok, avšak podľa toho, ako ho ja používam, spôsob je nasledovný: Bruty na 12 hodín namočiť do vody pri izbovej teplote. Potom ich vložiť do vody, teplej 52,5 \pm 0,5 °C na čas 30 minút. Dobré je, keď sú bruty vo vznose, aby teplota vody rovnomerne pôsobila na všetky bruty. Po uplynutí tohto času bruty ochladiť v studenej vode a nechať usušiť. Horespomenutú procedúru previesť do konca februára. V diskusii k horespomenutému príspevku ešte boli návrhy na použitie 0,2 % roztoku Fundazolu, resp. aby bolo možné odrazu viac kultivarov ozdravovať, bruty zabaliť do silónovej pančuchy a tak ohrievať, ja však používam len pôvodnú verziu. V praxi to prevádzam nasledovne: Do dvojlitrového hliníkového hrnca nalejem cca 1 liter vody, túto zohrievam pri súčasnom meraní teploty. Keď sa teplota blíži k 50 °C, plameň plynového horáka usporím na minimum. Pri docielení 52,5 °C vhodím do tejto teplej vody bruty a zapnem stopky na meranie času. Udržanie teploty docielim odsunutím hrnca z centra horákového plameňa, pričom pri ustálení teploty plameň olizuje len okraj hrnca. Samozrejme pri celej tejto procedúre vodu s brutmi miešam teplomerom. Po uplynutí 30 min. vodu s brutmi vylejem na sitko, bruty tým oddelím od horúcej vody a bruty vhodím do pripravenej studenej vody. Ochladené bruty vyberiem a nechám volne na novinovom papieri usušiť do nasledovného dňa. Podotýkam, že výťažnosť (prežitie) týchto brutov presahuje 80 %. Pri tejto metóde som nespozoroval, že po vegetácii a vykvitnutí gladioly prejavovali príznaky viróz, ozdravenie 100 %.

Ohľadom ozdravovania gladiol proti hubovým chorobám som túto problematiku nesledoval.

Poznámka: všetky výsledky sú získané výlučne na základe empirického pozorovania. Robil som kontakt s Vysokou školou poľnohosp. v Nitre, avšak o túto tématiku nemali záujem.

Šlechtění květin v Litvě

Antanas Markevičius, překlad Mgr. Zdeněk Šourek

Litevci od dávných dob milují krásu a květiny. Útulná zákoutí s květinami a ostatní zelení byla rysem nejen šlechtického dvora, ale i prostého litevského vesnického obydlí. Společně s dubem, národním stromem Litvy se považuje za symbol i routa, která se pěstuje na litevských květinových zahradách po mnoho století.

Parky, botanické a květinové zahrady i specializované sbírky podpořily rozvoj květinářství v Litvě. Není se čemu divit, že i za sovětské doby se u nás objevovali společenství zahrádkářů a květinářů. Litevci a naši sousedi Lotyšši vypěstovali a dodávali do Ruska stovky tisíc cibulí různých květin: tulipánů, narcisů a gladiol. Získat ze zahraničí sadbový materiál květin v době sovětské éry bylo velmi složité, skoro nemožné. Proto zahradníci pozorně rozmnožovali každou získanou novinku, o kterou se dělili s ostatními kolegy. Květinářství Sovětského svazu bylo celkově zaostalé (s výjimkou Černomoří), proto sortiment šlechtěných květinových kultur pro severnější oblasti byl celkem mizivý.

Progresivní zahradníci Litvy viděli jen jedno východisko, a to věnovat se šlechtění a vytvářet nové odrůdy květin sami. Jednotliví nadšenci vyšlechtili narcisy, jiřinky, klematisy, kosatce, pivoňky a gladioly. První výstava gladiol se konala v roce 1979 na Zemědělské akademii v Kaunase. Rozšíření a registraci litevských sort však bránila sovětská byrokracie. Státní testování, registrace i rajonizace sort mohla trvat celá desetiletí.

Nemnoha litevským šlechtitelům zůstala pouze jediná cesta založit spolek šlechtitelů květin, aby se alespoň částečně mohli distancovat od mašinerie byrokracie. Po druhé výstavě gladiol její účastníci P. Balčikonis, A. Karla, V. Eicher-Lorka, R. Jasinavičius, B. Kazelka, J. Tarvidas, P. Ciplijauskas a A. Butkevičius založili skupinu šlechtitelů, která se stala jádrem v roce 1981 založené organizace.

Gladioly jsou v Litvě velmi populární kulturou, proto se není čemu divit, že podstatná část domácích šlechtitelů se zajímala právě o tuto květinu. Za několik let se k výše uvedeným gladiolářům přidali další: M. Radzevičius, A. Žobakas, P. Šlajus, A. Lukoševičius, A. J. Liutkevičius a A. Markevičius. V letech 1986 – 1990 bylo ve spolku více než 70 šlechtitelů.

Sdružení rostlo a sílilo. Každoročně se pořádalo až 6 květinových výstav, jednu dobu byla dokonce stálá květinová expozice ve výstavním paláci ve Vilniusu. Nicméně toto období trvalo poměrně krátce. Začal rozpad Sovětského svazu. Litva získala nezávislost a společně s tím následoval i úpadek zemědělské výroby. Zahradníci, kteří dříve dodávali svojí produkci do Ruska se ocitli na tenkém ledě. Začal ekonomický pokles, uzavřely se hranice. Někteří gladioláři přešli na jiný byznys, další již nemohli produktivně pracovat kvůli stáří nebo špatnému zdraví, nastala doba stagnace.

V současné době aktivita litevských šlechtitelů opět vzrůstá. Při botanické zahradě byla zřízena genová banka. Jejím úkolem je udržovat šlechtění vzniklá v Litvě u všech druhů květin, tedy i gladiol. Znovu se organizují výstavy tulipánů, gladiol a jiřinek. I když se sdružení šlechtitelů nedostává od státu žádné pomoci, přesto se jeho činnost stále rozšiřuje. Do organizace přicházejí i noví mladí šlechtitelé.

Celkově je však šlechtitelů gladiol v současné době málo – 4 veteráni a 2 začínající. I přesto se každoročně objevují další novinky gladiol. Rozšiřují se také kontakty se zahraničními kolegy z Česka, Lotyšska, Ruska, Ukrajiny a USA. Litevské gladioly jsou i registrovány v NAGC.

Je snaha uskutečnit i společnou polsko-litevskou výstavu gladiol, která by se konala v roce 2009 v Polsku. V této době hranice už nejsou problém, nikdo nám už nepřekazí měnit si hlízy, pomáhat jeden druhému získávat potřebný materiál pro křížení. Když přidáme trochu nadsázky a humoru k parafrázovanému sovětskému heslu je možné naše povídání zakončit slovy „Šlechtitelé gladiol všech zemí – spojte se“.

Rozdělení kosatců

Zdeněk Seidl

Obávám se, že podobný nadpis u potencionálních čtenářů vyvolává představu, že se nic nového nedozvědí a že je čeká nudné čtení. Proto se mi do tohoto tématu příliš nechtělo. Pak jsem si ale uvědomil, že pro většinu pěstitelů je kosatec jen tzv. „velkokvětý kosatec“ nebo „americký kosatec“, což jsou mnohdy obchodní triky, jak co nejlépe prodat. Pravdou je, že obrovský barevný květ lidi fascinuje, proto je tato skupina komerčně nejúspěšnější. Ale k tomu se ještě dostaneme.

Přitom co se týká členitosti nebo rozvětvení tohoto rodu, není příliš mnoho rodů po této stránce bohatších a přesto povědomí o využití mnoha sadovnických významných skupin kosatců je nízké, a proto zůstávají Popelkami mezi květinami.

A. Botanická klasifikace

Současná botanická klasifikace cca 300 druhů botanických kosatců vychází z následujícího dělení:

Rod *IRIS*

Podrod *IRIS* (kam patří všechny bradaté kosatce s oddénky), který se dále dělí do sekcí

sekce *Iris* (např. *I. germanica*)

sekce *Oncocyclus* (např. *I. susiana*)

sekce *Hexapogon* (jsou jen 2: *I. falcifolia*, *I. longiscapa*)

sekce *Psamniris* (např. *I. humilis* ssp. *arenaria*)

sekce *Pseudoregalia* (např. *I. hookeriana*)

sekce *Regalia* (např. *I. hoogiana*)

Podrod *LIMNIRIS* (kam patří všechny bezbradkové kosatce s oddénky)

sekce *Limniris* (např. *I. sibirica*)

sekce *Lophiris* (např. *I. cristata*)

Podrod *XIPHNUM* (cibulkové kosatce s hladkými cibulkami)

sekce *Xiphium* (např. *I. latifolia*)

Podrod *NEPALENSIS* (2 druhy cibulkových kosatců)

sekce *Nepalensis* (*I. collettii*, *I. decora*)

Podrod *SCORPIRIS* (cibulkové kosatce s hladkými cibulkami a vytrvalými kořeny – „juna“)

sekce *Scorpiris* (např. *I. bucharica*)

Podrod *HERMODACTYLOIDES* (cibulkové kosatce se síťkovanými cibulkami)

sekce *Hermodactyloides* (např. *I. reticulata*)

Kvůli rozmanitosti rodu *Iris* je možné se setkat i s jinou klasifikací. Nejvýrazněji vybočuje klasifikace dle ruského botanika Rodioněnka, který navrhl vyčlenit z rodu *Iris* cibulkové kosatce jako nové samostatné rody *XIPHNUM*, *JUNO* a *IRIDODICTYUM*. To se však příliš neujalo, i když toto dělení má určité svoji logiku. Snad přežívá jen název *Juno*, např. *Juno bucharica*, který se používá častěji než *Iris bucharica*.

B. Zahradnická klasifikace

Nás určitě více zajímá zahradnické třídění.

Pro jednoduchost začneme odzadu - s cibulkovými kosatci.

Podrod *Hermodactyloides* bývá lidově (tedy sice nesprávně, ale zobecněle) nazýván „retikuláty“. Jsou známé zejména z alpin a na trhu je mnoho kultivarů, které jsou velice nízké a jsou oblíbené pro své velice rané kvetení, již v březnu. Pokud se usadí, tvoří bohatě nakvetlé trsy složené z jednotlivých květů.

V alpech bychom našli rovněž skupinu z podrodu *Scorpiris*, spíše známou jako „junony“, které jsou výraznou jarní květinou měsíce dubna. Skalničkáři je právem považují za klenoty svých skalek. Nejsou v prodeji zcela běžné a při manipulaci s nimi musíme dávat pozor na vytrvalé kořeny, jejichž poškození může rostlinu oslabit nebo zničit. Rozrůstají se pomaleji, ale jsou velice působivé horizontálním nákvětem několika květů nad sebou současně.

Podrod *Nepalensis* je pouze botanickou záležitostí. Mnohem známější jsou kosatce podrodu *Xiphium*. Jsou to květiny průmyslově pěstované k řezu a obecně je lidi kupují jako „irisy“ a mnozí si myslí, že to je něco jiného než kosatce. Masově se pěstují zejména „holandské irisy“, které jsou potomky *I. xiphium*. V menším rozsahu, ale taky průmyslově se pěstují „anglické irisky“, které jsou potomky *I. latifolia*. Dají se rovněž pěstovat na zahradě. Ale aby nám na jaře nenamrzaly, měli bychom cibulky v létě vytahovat a znovu je vysazovat až v listopadu, abychom oddálili rašení a tím jim umožnili dorůst do krásy, případně použít lodyhu k řezu na přelomu května a června.

A teď se vrhneme na oddenkové kosatce, které mají na zahradě větší využití, a které se, až na výjimky, pěstují snadněji než cibulkové kosatce. Vzhledem k provedeným mezisekčním křížením je zahradnická klasifikace trochu jiná než botanická. Nejdůkladnější je propracovaná klasifikace AIS, která vychází z botanického třídění, a pro preciznější třídění využívá jednak některé fenotypové rozdíly, zejména výšku a dobu kvetení, dále pak již zmíněná mezisekční křížení.

Asi zde narazím na nevoli některých čtenářů, vzhledem ke zvyklostem českého názvosloví. Možná se někomu nebude líbit, že používám pojem „bradka“, když se v minulosti hojně používal a stále je vžitější „kartáček“. Myslím si, že slovo „bradka“ lépe koresponduje s jinými jazyky, včetně jazyků slovanských, kde se takto překládá ať už někdy ještě používané evropské označení *Iris barbata* tak i anglické *Bearded Iris*, bradaté kosatce, případně *Beardless Iris*, bezbradkové kosatce.

Vypadá to sice jako malichernost, ale tento znak je zásadní pro hlavní rozdělení dvou velkých skupin zahradních kosatců.

Když budeme pokračovat odzadu, čeká nás podrod *Limniris*. Samozřejmě se pěstuje mnoho botanických druhů, pro které je vhodné zůstat u botanického třídění. Zde stojí za zmínku krásné kosatce sekce *Lophiris*: *I. japonica* nebo *I. cristata*, které se pěstují především ve skleníku, a někdy se pro ně používá označení *Ewansia*. Kdybychom žili v subtropice a tropech, určitě bychom se u nich zastavili déle.

AIS používá pro kultivary kosatců ze skupiny *Limniris*, čili bezbradkové oddenkové kosatce, následující zahradní třídění (použité zkratky v závorkách pocházejí z anglických názvů):

Spurie (SPU) jsou vysoké (výšky 50 až 130 cm) a mají velice atraktivní olistění. Tvar květů připomíná orchideje a rozsah barev je od bílé a žluté, přes modrou, vínovou a hnědou, často se zářivě žlutými signály (znaky pod bliznami květů). Tyto barevné signály přitahují hmyz pro opylování a jsou charakteristické pro všechny bezbradkové kosatce. Kvetou do konce července. Spurie nutně potřebují při vysazování velký prostor, protože jejich rhizomy se rozrůstají do velkých talířů, za několik let o průměru až 1 m. Rodiče spurií se snad ještě nacházejí v teplejších částech naší republiky, obecně ve stepních oblastech Evropy. Z toho vyplývají i jejich požadavky na kulturu.

Sibiriky (SIB) nejlépe vyniknou v chladnějším klimatu, s pravidelnými srážkami a poněkud kyselejší půdou. Květy mohou být modré, fialové, purpurové nebo žluté s novějšími kultivary v hnědých a oranžových odstínech a mohou mít různé tvary od vertikálního uspořádání petálů k plochým a okrouhlým tvarům. Nejvíce vynikají v narostlých trsech, které vypadají jako kytice, které navíc velice dobře vzdorují větru, dešti nebo prudkému slunci a rostou do výšky 60 až 120 cm, ačkoliv jsou rovněž dostupné nižší odrůdy. U nás kvetou současně s vysokými bradatými kosatci (TB). Možnost jejich využití na zahradách je nejen kvůli květům, ale díky jejich trávovitému olistění působí atraktivně v trvalkových záhonech nebo jako solitér po celý rok, až do zimy, kdy se jejich listy barevně vybarvují. Jejich rodiče jsou doma i v našem regionu. Proto je u nás pro ně nejpřirozenější životní prostředí.

Tuto skupinu považují pro budoucnost našich zahrad za nejvýznamnější a nejperspektivnější. Jednak proto, že je to typ okrasné rostliny pro „líné zahrádkáře“ (kolik mladých se dnes chce hrabat v hlíně?), jednak proto, že barevná škála květů prochází v současnosti obrovským boomem a člověk nad tímto vývojem může jen žasnout! Určitě je třeba se přidat k Thomasu Tambergoví, aby v Evropě bylo více šlechtitelů, kteří by se mohli svými výsledky porovnávat s výsledky amerických šlechtitelů, zejména dvojice Marta Schafer(ová) a Jan Sacks nebo v tetraploidních Roberta Hollingwortha. Klimatické podmínky k tomu jsou u nás určitě excelentní.

Japonské kosatce (JI) vyžadují nepatrně kyselou půdu a představují jedny z nejúchvatnějších květin mezi kosatci. Květy jsou obvykle mohutné, zvlněné a ploše tvarované. Některé dosahují průměru kolem 30 cm. Díky tomu jsou u nás zranitelnější hlavně za vydatných dešťů nebo větrem, ale taky tím, že si na ně s oblibou sedají ptáci, kteří si z nich dělají pozorovatelné. Ale to se týká jen několika procent květů, většina dostává prostor k tomu, aby vynikla. Kvetou asi měsíc po SIB, čili do poloviny července.

Myslím si, že mnozí pěstitelé trpí předsudkem, že se JI obtížně pěstují. Možná je to tím, že se hovorově v Česku někdy označují jako „japoniky“, což může vést k záměně s *I. japonica*, který se skutečně pěstuje obtížně. Co se týká JI kosatců, mám s nimi ty nejlepší zkušenosti. Vyžadují podmínky pro pěstování velice podobné jako

náš *I. pseudacorus*, který je blízkým příbuzným *I. ensata*. Japonští šlechtitelé selektují semenáče *I. ensata*, což jsou vlastně japonské kosatce, přes 500 let. Je to nádherný příklad šlechtění kultivarů založeného na výběru a zdůraznění variability.

Logicky patří mezi tyto kosatce nová skupina kosatců, označovaných jako „pseudaty“, které do původních barev japonských kosatců, tj. k bílé a všem odstínům modré, fialové, purpurové a vínové, včetně jejich barevných kreseb a kombinací, vnášejí žlutou a oranžovou barvu. Pseudaty jsou kříženci kultivarů JI s *I. pseudacorus*. Někdy jsou proto řazeny ke skupině kříženců botanických druhů (SPEC-X).

Luisiany (LA) se vyskytují na pobřeží amerického zálivu, v bažinatých oblastech státu Louisiana. Vyžadují kyselou a na jaře vlhkou půdu. Květy jsou obvykle velice široké a otevřené, ukazují zářivě zbarvené typy kreseb a výrazné bliznové laloky. U nás sice přežívají, ale kvetou s problémy. Přece jen nejsou zvyklé na naše zimy. Pokud je chcete vyzkoušet, upravte si na slunném místě z rašeliny vyvýšený záhon na nepropustném podloží (k tomu lze použít fólii nebo vanu). Záhon budete celoročně udržovat vlhký, na zimu jej přikryjete chvojnám, které odstraníte po jarních mrazících. Pak dosáhnete 50 % úspěšnost nákvětu těchto kosatců.

Kosatce pobřeží Pacifiku (PCN) nebo kaliforniky (CA). Jejich květy působí vznešeně a přitažlivě, ale nejsou obecně příliš pěstované, protože nejsou příliš tolerantní k jiným klimatickým podmínkám než jsou na západě USA. I když p. Komarnický je pěstuje až na východ od Mazur, ale nevím, zda je vynaložené úsilí úměrné výsledkům.

Botanické druhy (SPEC, SPEC-X) často ozvláštňují zahradu svojí jemnou krásou nebo zvládnutím. Podobně jako u japonských kosatců se jedná buď o kultivary odvozené z variet botanických druhů nebo o F1 křížence příbuzných botanických druhů. Mnohé z nich najdou uplatnění v trvalkové zahradě, v závislosti podle jejich nároků, buď ve stepních partiích zahrady, mezi travinami, v běžných rabatech nebo poblíž potůčků a vodních ploch. Tato skupina je parketou „fajnšmekrů“.

Možná, že podle Komenského jsem měl postupovat od známých věcí k neznámým. Obávám se, že v tomto případě jsou tyto známé věci až tak známé, že by už nikdo nečetl dále a některé informace by zůstaly bez povšimnutí.

Proto jsem nechal bradaté oddenkové kosatce až na konec a budu se snažit být u většiny z nich stručný, protože nechci nudit.

Než se ale dostanu k těm nejznámějším zástupcům bradatých kosatců, dovoluji si ještě jednu zastávku u méně známých skupin, které tam taky patří, a to jsou:

Arily (AR). Jejich rodiči jsou kosatce ze dvou odlišných sekcí – sekce *Oncoclylus* z Blízkého Východu a sekce *Regalia* ze Středního Východu, takže mnoho kultivarů je mezisekcními hybridy. Jejich bradka, zejména vlivem sekce *Oncoclylus*, je profídlější. Arily charakterizuje často tmavá skvrna pod bradkami s mnoha žilkami nebo stříkanci, v neuvěřitelném rozsahu barev. Vzhledem ke svému původu se čisté arily obtížně pěstují v klimatických podmínkách podobných našim. Dobře rostou pouze v nejteplejších a nejsušších částech světa.

Arilbredy (AB). Všechny jsou mezisekcční hybridy, které byly vytvořeny za použití arilů a běžnějších bradatých kosatců dále uvedených skupin. Arilbredy obvykle velmi snadno rostou a přitom stále ukazují pozoruhodné znaky arilů. Většina arilbredů je vysoká a má velké květy. Obvykle kvetou dříve než TB spolu se SDB a

IB kosatci, jejichž popis je o kousek dále. Existují rovněž malé arilbredy z křížení arilů nebo arilbredů se zakrslými nebo středními kosatci. Ty jsou obvykle zvané „aril-med“ kosatce.

Konečně jsme se dostali k neznámějším skupinám, kde se už žádné překvapení nekoná:

Miniaturní zakrslé kosatce (MDB) jsou nejdrobnější bradaté kosatce, výšky do 20 cm. Kvetou nejdříve po dříve zmíněných cibulkových kosatcích, na přelomu dubna a května. Nejpůsobivější jsou na skalkách nebo rozmístěny tak, aby tvořily „barevný koberec“.

Standardní zakrslé kosatce (SDB) jsou jedny z nejpoužívanějších zahradních rostlin, ve výšce kolísají od 20 do 40 cm. Začínají kvést když MDB právě končí, pořád dosti brzy během kosatcové sezóny. Nejlépe se předvedou v trsech, kde se projeví efekt květinových polštářů. Jejich barvy jsou téměř bez omezení, ukazují všechny typy „znaků skvrn“ miniaturek, jakož i plikát a růžáků, které můžeme vidět u vysokých.

Prostřední kosatce (IB) leží jak svojí výškou (41 až 70 cm) tak dobou kvetení (konec května) mezi kosatci skupiny SDB a kosatci skupiny TB. Ačkoliv IB kosatce předvádějí svůj zakrslý původ raností kvetení a velice zajímavými barevnými typy kreseb, jsou dosti velké, aby jejich jednotlivé lodyhy mohly být hezky větvené a vytvářející elegantní kytice květů. Některé z nich jsou nejhezčí v trsech, kde předvedou mohutnost barev (podobně jako SDB), zatímco jiné jsou nejpůsobivější při vysazování jednotlivě, kde si lodyhy a jednotlivé květy můžeme prohlédnout nejlépe.

Obrubové kosatce (BB) jsou v podstatě malou verzí TB kosatců, v rozsahu výšek a velikosti květů jako IB kosatce, ale kvetoucími spolu s TB. Dobré BB kosatce mají oválné, zvlněné petály jako doplněk k jejich malé velikosti.

Miniaturní vysoké kosatce (MTB) jsou krásné svojí líbezností a jemností, která bohužel u nás není doceňována. Jejich výška je mezi 40 a 70 cm. Květy jsou menší než na BB kosatcích a lodyhy jsou tenké a houževnaté. Trs MTB kosatců vypadá jako obláček motýlů. Často se jim říká „stolní kosatce“, protože jsou tak dokonale vhodné pro aranžování.

Vysoké kosatce (TB), tak jako u předešlých bychom při přesném překladu z angličtiny měli uvést „vysoké bradaté“. Už je to tady! Většina zahrádkářů pod pojmem kosatec uznává jenom tuto skupinu. Důvody pro to jsou následující: Jejich výška je od 71 cm výše (někdy i přes 110 cm), s mnoha větvemi a mnoha pupeny. Každá lodyha sama o sobě vytváří okázalou kompozici ať už na zahradě nebo ve váze. Dalším přídavkem k širokému rozmezí barev a barevných znaků ukazují TB kosatce další kvality (jako zvlnění a krajkování) mnohem častěji než tomu je u jiných skupin kosatců.

O užitečných vlastnostech té které skupiny se musí každý přesvědčit sám.

Použité prameny:

- 1) [http://en.wikipedia.org/wiki/Iris_\(plant\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Iris_(plant))
- 2) <http://www.irises.org/growing.htm>
- 3) starší vlastní články a pěstitelské poznámky

2009 MANTA GLADS, ANTANAS MARKEVIČIUS, LITVA :

ANANDA FALENOPSIS FRECKLED GIANT GAIVA KARALIAUCIUS LOVE ME TENDER

NAKTIS KOPET DAGE PULSAS NERINGA PAVELAVUSI MEILE PLASTAKE PURPLE KING

RAY BRADBURY RUDENS PEIZAZAS SUNDAY MORNING SUSAPNUOTAS AUKSAS WOUNDED KNEE INFOERDVĖ

SOUL MUSIC FOTOŠOPAS DRUGELIŲ ŠOKIS BISANTIAN GOLD SKAISTIS NEO NEON NEPRIKLAUSOMYBE

2009 **KRAŠENINNIKOV BORIS IVANOVIČ**, RUSKO:

AROMAT SOLNTSA

BEGUSHAYA PO VOLNAM

EL DORADO

FREZY GRANT

KAPRIZNITSA-MODA

KLOD MONE

KRYLYA ANGELA

LETNY VETEROK

NEOTRAZIMAYA ULYBKA

NEZHENKA-ZASONYA

OMAR HAYAM

ORANZHEVY BARHAT

POEZIYA SEREBRYANOGO VEKA

PRAZDNICHNOE NASTROENIE

PROYSNYS I POY

RENATA

RIO DE JANEIRO

SAYANSKIE KRASKY

SINEGLAZYA MECHTA

SOLNECHNAYA HAVANA

TUCHKIA ZOLOTAYA

UTRENNY TUMAN

VOT I YA!

VYBAZHUYA

YAMIKA

YASNOGLAZYA ZIMA

ZAMOK MECHTY

ZOLOTIE LOKONY

ZVEZDA KHAKSY

ZVEZDNAYA KARUSEL

ASSOL (2008)

PEPPI (2008)

Václav Bajar a Miroslav Novák